

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

(بازنگری شده)

دوره: کارشناسی

رشته: علوم دامی

گروه: مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی

مصوب جلسه شماره ۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۹

کمیسیون برنامه ریزی آموزشی

بسم الله الرحمن الرحيم

عنوان برنامه درسی: کارشناسی علوم دامی

- ۱) برنامه درسی دوره کارشناسی رشته علوم دامی در جلسه شماره ۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۹ کمیسیون برنامه ریزی آموزشی بازنگری و تصویب شد.
- ۲) برنامه درسی دوره کارشناسی رشته علوم دامی از تاریخ تصویب جایگزین برنامه های درسی ذیل می شود:
  - الف) دوره کارشناسی رشته علوم دامی با دو گرایش: ۱- دام ۲- طبور، مصوب جلسه شماره ۴۱۴ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۹ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی
  - ب) دوره کارشناسی رشته مهندسی کشاورزی - علوم دامی با دو گرایش ۱- نشخوار کنندگان ۲- غیر نشخوار کنندگان، مصوب جلسه شماره ۹۰ مورخ ۱۳۸۳/۶/۱۷ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران.
- ۳) برنامه درسی مذکور در سه فصل: مشخصات کلی، جدول واحد های درسی و سرفصل دروس تنظیم شده و برای تمامی دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی کشور که طبق مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فعالیت می کنند، برای اجرا ابلاغ می شود.
- ۴) این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن نیازمند بازنگری می باشد.

عبدالرحیم نوہ ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی دوره کارشناسی رشته علوم دامی

۱- مقدمه

دامپروری کشور به عنوان یکی از زیر بخش‌های مهم بخش کشاورزی از جنبه‌های تولید مواد غذایی و پروتئین حیوانی، ایجاد امنیت غذایی، اشتغال‌زایی، تولید ارزش‌افزوده و ثروت، نیل به خودکفایی و توسعه پایدار کشور نقش مهمی دارد. برای استفاده بهینه از توانمندی‌های موجود کشور در این زمینه، بهبود کیفیت و محصولات دامی، کاهش هزینه‌ها و درنهاست توسعه پایدار این زیر بخش، لازم است کارشناسان و متخصصین تربیت شوند که بتوانند با استفاده از اندوخته‌های علمی و تجربیات خود، دانش و فناوری‌های روز، بهره‌وری از توانمندی‌ها و امکانات موجود کشور در این زیر بخش را حداکثر تمایند و تیز بتوانند در امور آموزش، پژوهش، برنامه‌ریزی و انتقال فناوری‌ها به نحو شایسته‌ای مشارکت داشته باشند. بنابراین، با توجه به دسته‌بندی‌های کلی موجود در این زیر بخش و وجود دو صنعت کاملاً مجزا و گسترده با نیازهای آموزشی، فناوری و اجرایی متفاوت، این رشته در قالب دو موضوع دام و طیور برنامه‌ریزی شده است. ولی در عین حال، برای دانشگاه‌هایی که امکان برگزاری مستقل آن‌ها را ندارند برنامه به صورت تلفیقی از هر دو موضوع نیز ارائه گردیده است.

۲- تعریف و هدف

رشته علوم دامی به عنوان یکی از رشته‌های علوم کشاورزی شامل مطالعه بیولوژی حیوانات تحت کنترل انسان اعم از حیوانات مزرعه‌ای و همراه در زمینه‌های تغذیه، رُتیک و اصلاح نژاد، فیزیولوژی، بهداشت، رفتارشناسی، مدیریت، تجهیزات و جایگاه‌ها به منظور بالا بردن تولید اقتصادی آن‌ها است. هدف از ایجاد دوره کارشناسی در این رشته تربیت افرادی است که بتوانند به عنوان کارشناس در زمینه‌های مختلف تولید، آموزش و پژوهش، برنامه‌ریزی‌های منطقه‌ای و ملی، مدیر و مجری واحدها و ساماندهای تولیدی خصوصی و دولتی و همچنین به عنوان کارشناس و مدیر دستگاه‌های اداری مرتبط با بخش دامپروری خدمت نمایند.

۳- ضرورت و اهمیت دوره

در حال حاضر در سطح بین‌المللی و کشور، پرورش حیوانات به صورت دو صنعت مجزای دام و طیور انجام می‌شود. تفاوت‌های زیستی گونه‌های پرورشی در این دو صنعت منجر به تفاوت در نیازها و نحوه پرورش و درنتیجه منجر به تفاوت در نیازهای تخصصی کارشناسی آن‌ها شده است. بنابراین دوره کارشناسی در رشته علوم دامی به گونه‌ای طراحی گردیده است تا بتواند کارشناسان موردنیاز به شکل موضوعی (تخصصی) مستقل

برای مناطق دارای دو صنعت پرورشی مجزا و یا تلفیقی از هر دو موضوع برای سایر مناطق کشور)، بهمنظور بهبود تولید و بازدهی در هر واحد دامی و استفاده بهینه از منابع تولیدی و توانمندی‌های کشور تربیت نماید. با توجه به نقش پرورش حیوانات در امنیت غذایی، اشتغال‌زایی، تولید ارزش‌افزوده و ایجاد ثروت و همچنین جمعیت قابل‌توجهی از گونه‌های مختلف حیوانات پرورشی کشور، ضرورت برنامه‌ریزی صحیح و دقیق با استفاده از دانش و فناوری بهروز با استفاده از کارشناسان علوم دامی ضروری است. لذا با توجه به موارد فوق، تربیت افرادی که بتوانند به عنوان کارشناس و با به کار گرفتن دانش و آموخته‌های خود نیازهای پرورش حیوانات را به صورت تخصصی تأمین نمایند بسیار بالهمیت است.

۴- تعداد واحدهای درسی

تعداد واحدهای درسی دوره کارشناسی علوم دامی ۱۴۰ واحد به شرح جدول زیر است:

نوع درس	جمع کل واحدها	تعداد واحد
دروس عمومی		۲۲
دروس پایه		۲۱
دروس تخصصی		۷۰
دروس تخصصی دام/طیور		۱۶
دروس انتخابی		۱۱
مجموع کل واحدها		۱۴۰

۵- طول دوره و شکل نظام آموزشی

مطابق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می باشد.

۶- نقش و توانایی دانش‌آموختگان

برنامه درسی این رشته به گونه‌ای طراحی و تدوین گردیده است که دانش‌آموختگان این رشته بتوانند توانمندی‌ها و نقش خود را در موارد زیر ایفاء نمایند:

- به عنوان کارشناس متخصص و برنامه‌ریز در زمینه‌های مختلف دامپروری در دستگاه‌های اجرایی دولتی، عمومی و خصوصی

- بهعنوان مدرس در مراکز آموزشی دولتی و غیردولتی و همچنین بهعنوان کارشناس پژوهش در انجام امور پژوهشی و همکاری در طرح‌های پژوهشی
- بهعنوان مدیر یا مجری در واحدهای پرورش حیوانات مزرعه‌ای دولتی و غیردولتی ، همچنین بهعنوان مدیر در دستگاه‌های دولتی و غیردولتی مرتبط با فعالیت‌های دامپروری و مجری طرح‌های اجرایی و مطالعاتی

۷- شرایط پذیرش دانشجو

مطلوب ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می باشد.

فصل دوم

جداول دروس دوره کارشناسی رشته علوم دامی

۱- جدول دروس عمومی

ردیف	گرایش	نام درس	واحد	ساعت	
			واحد	ساعت	
			واحد	ساعت	
۱	مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۲	۳۲	-
		اندیشه اسلامی ۲ (نبوی و امامت)	۲	۳۲	-
		انسان در اسلام	۲	۳۲	-
		حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲	-
۲	اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲	-
		اخلاق خانواده	۲	۳۲	-
		اخلاق اسلامی (مبانی و مقایسه)	۲	۳۲	-
		آینین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲	-
		عرفان عملی اسلامی	۲	۳۲	-
۳	انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲	-
		آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲	-
		اندیشه سیاسی امام خمینی «ره»	۲	۳۲	-
۴	تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۳۲	-
		تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۲	-
		تاریخ امامت	۲	۳۲	-
۵	آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۲	-
		تفسیر موضوعی تهیج البلاعه	۲	۳۲	-
۶	-	زبان فارسی	۳	۴۸	-
۷	-	زبان انگلیسی	۳	۴۸	-
۸	-	تریبیت بدنسی ۱	۱	۳۲	-
۹	-	ورزش ۱	۱	۳۲	-
۱۰	-	دانش خانواده و جمعیت	۲	۳۲	-

دو درس به ارزش ۴ واحد از مجموعه دروس مبانی نظری اسلام

یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه دروس اخلاق اسلامی

درس اخلاق خانواده بر اساس مصوبه جلسه شماره ۲۲۶ مورخ ۱۳۹۰/۹/۱ شورای اسلامی شدن دانشگاه ها در ردیف عناوین دروس گرایش اخلاق اسلامی قرار گرفته است.

- یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه دروس انقلاب اسلامی

- یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه دروس تاریخ تمدن اسلامی

- یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه دروس آشنایی با منابع اسلامی

- ورزش ۲ و ۳ (اختیاری) هر کدام به ارزش یک واحد

- تربیت بدنسی ویژه و ورزش ویژه خاص ناتوانان ذهنی و حرکتی (اجباری) هر کدام به ارزش یک واحد (جایگزین تربیت بدنسی ۱ و ورزش ۱)

۲- جدول دروس پایه

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	ریاضی عمومی	۳	۴۸	-	۴۸	ندارد
۲	شیمی عمومی	۳	۳۲	۳۲	۶۴	ندارد
۳	فیزیک عمومی	۳	۳۲	۳۲	۶۴	ندارد
۴	شیمی آلبی ^۵	۳	۳۲	۳۲	۶۴	ندارد
۵	میکروبیولوژی عمومی	۳	۳۲	۳۲	۶۴	ندارد
۶	بیوشیمی عمومی	۳	۴۸	-	۴۸	شیمی آلبی
۷	اکولوژی	۳	۴۸	-	۴۸	ندارد
جمع		۲۱	۲۷۲	۱۲۸	۴۰۰	

^۵درس شیمی آلبی بعد از شیمی عمومی یا همزمان با آن ارائه می شود.

۳- جدول دروس تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			بیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	اقتصاد و بازاریابی کشاورزی	۳	۴۸	-	۴۸	ندارد
۲	زراعت عمومی	۳	۳۲	۱۶	۴۸	ندارد
۳	مدیریت و حسابداری	۲	۱۶	۳۲	۴۸	ندارد
۴	کشاورزی پایدار	۲	۳۲	-	۳۲	زراعت عمومی، اکولوژی
۵	اصول کالبدشناسی و فیزیولوژی، بیوشیمی عمومی	۲	۳۲	-	۳۲	اصول کالبدشناسی و فیزیولوژی، بیوشیمی عمومی
۶	آزمایشگاه تغذیه	۱	-	۳۲	۳۲	اصول کالبدشناسی و فیزیولوژی، بیوشیمی عمومی
۷	شناخت و فرآوری مواد خواراکی	۲	۱۶	۳۲	۴۸	اصول تغذیه
۸	پیداشرت و بیماری‌های دام و طیور	۳	۳۲	۳۲	۶۴	میکروبیولوژی عمومی
۹	اصول جیره‌نویسی	۳	۳۲	۳۲	۶۴	اصول تغذیه
۱۰	زنستیک حیوانی	۳	۳۲	۳۲	۶۴	ندارد
۱۱	اصول اصلاح نژاد	۳	۳۲	۳۲	۶۴	زنستیک حیوانی
۱۲	اصلاح نژاد کاربردی	۳	۳۲	۳۲	۶۴	اصول اصلاح نژاد
۱۳	اصول کالبدشناسی و فیزیولوژی	۴	۴۸	۳۲	۸۰	ندارد
۱۴	فیزیولوژی تولیدمثل	۳	۳۲	۳۲	۶۴	اصول کالبدشناسی و فیزیولوژی
۱۵	پرورش گاو شیری	۳	۳۲	۳۲	۶۴	اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد
۱۶	پرورش طیور	۳	۳۲	۳۲	۶۴	اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد
۱۷	پرورش گوسفند	۳	۳۲	۳۲	۶۴	اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد
۱۸	پرورش بز	۳	۳۲	۳۲	۶۴	اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد
۱۹	پرورش زنجور عسل	۳	۳۲	۳۲	۶۴	اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد
۲۰	مبانی آمار و کاربرد آن در علوم دامی	۳	۳۲	۳۲	۶۴	ریاضی عمومی
۲۱	طرح‌های آزمایشی در علوم دامی	۳	۳۲	۳۲	۶۴	مبانی آمار و کاربرد آن در علوم دامی
۲۲	ارزیابی تولیدات دام و طیور	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۲۳	رفتارشناسی و تنش در حیوانات مزروعی	۳	۴۸	-	۴۸	ندارد
۲۴	(کارورزی ۱، کارورزی ۲، کارورزی ۳، کارورزی ۴) کارورزی	۷	-	۲۲۴	۲۲۴	۲۲۴
	جمع	۷۰	۷۲۰	۷۸۴	۱۵۰۴	

جدول ۵) دروس تخصصی طیور

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش‌نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	پرورش مرغ تخم‌گذار	۲			۴۸	پرورش طیور
۲	پرورش جوجه‌گوشتی	۲			۴۸	پرورش طیور
۳	فناوری‌های تولیدمثلي در طیور	۲			۴۸	فیزیولوژي تولیدمثلي
۴	پرورش مرغ اجداد و مادر	۲			۴۸	پرورش طیور
۵	جوجه‌کشی	۲			۴۸	پرورش طیور
۶	چیره‌نویسي طیور	۲			۴۸	اصول تغذیه‌هاصول جیره‌نویسي
۷	ساختمان و تأسیسات طیور	۲			۴۸	پرورش طیور
۸	پرورش بلدرچین	۲			۴۸	پرورش طیور
		۱۶	۱۲۸	۲۵۶	۳۸۴	جمع

جدول ۶) دروس تخصصی دام

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش‌نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	تغذیه گاو‌شیری	۲			۴۸	پرورش گاو شیری
۲	پرورش گوساله و تلیسه	۲			۴۸	پرورش گاو شیری
۳	پرورش دام‌های گوشتی و پرواری	۲			۴۸	اصول تغذیه‌هاصول اصلاح نژاد
۴	فناوری‌های تولیدمثلي در دام	۲			۴۸	فیزیولوژي تولیدمثلي
۵	تغذیه گوسفند و بز	۲			۴۸	پرورش گوسفند، پرورش بز نژاد
۶	ساختمان و تأسیسات دام	۲			۴۸	آرزویابی و قضاوت دام‌های مزرعه‌ای
۷	چیره‌نویسي دام	۲			۴۸	اصول تغذیه، اصول جیره‌نویسي
۸	آرزویابی و قضاوت دام‌های مزرعه‌ای	۲			۴۸	پرورش گاو شیری، پرورش گوسفند
		۱۶	۱۲۸	۲۵۶	۳۸۴	جمع

"دانشجویان سی توانند دروس جدول ۵ و جدول ۶ را به صورت مستقل و یا تلفیقی انتخاب کنند. برخی از دانشگاه‌های ایران ضرورتاً تخصص‌های لازم برای همه درس‌های جداول فوق‌الذکر را نخواهند داشت، بنابراین، نحوه‌ی اجرا (مستقل و یا تلفیقی) می‌تواند وابسته به دانشگاه باشد.

جدول ۷) دروس انتخابی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش‌نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	فناوری تولید خوراک دام و طیور	۲	۳۲	۳۲	۴۸	شناخت و فرآوری مواد خوراکی
۲	پرورش بوقلمون	۲	۱۶	۳۲	۴۸	پرورش طیور
۳	پرورش پرنده‌گان زینتی	۲	۱۶	۳۲	۴۸	پرورش طیور
۴	پرورش شترمرغ	۲	۱۶	۳۲	۴۸	پرورش طیور
۵	پرورش اردک و غاز	۲	۱۶	۳۲	۴۸	پرورش طیور
۶	پرورش اسب	۲	۱۶	۳۲	۴۸	اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد
۷	پرورش شتر	۲	۳۲	-	۳۲	اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد
۸	پرورش گاومیش	۲	۳۲	-	۳۲	اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد
۹	فناوری الیاف دامی و پوست	۲	۳۲	-	۳۲	پرورش گوسفند، پرورش بز
۱۰	دام و مرتع	۲	۳۲	-	۳۲	اکولوژی عمومی
۱۱	پرورش آبزیان	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۱۲	پرورش کرم ابریشم	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۱۳	پرورش حیوانات همراه	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۱۴	مبانی ایمنی‌شناسی	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۱۵	آشنایی با فن‌آوری‌های مولکولی در علوم دامی	۳	۳۲	۳۲	۶۴	ندارد
۱۶	آشنایی با دام‌پروری ایران	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۱۷	دام‌پروری ارگانیک	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد

فصل سوم

سرفصل دروس پایه دوره کارشناسی رشته علوم دامی

عنوان درس به فارسی: ریاضی عمومی	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۴۸	پایه	نوع واحد	دروس پیش نیاز:
عنوان درس به انگلیسی: General Mathematic	آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار		

هدف: آموزش بخش اول از یک دوره کامل حساب دیفرانسیل جهت تیاز دروس محاسبات عددی، برنامه‌نویسی کامپیوتر، استاتیک، دینامیک و غیره

سرفصل درس:

آنالیز ترکیب، دترمینان‌ها (2×2 و 3×3)، ماتریس، جمع و ضرب آن، ماتریس‌های متقارن و غیرمتقارن، معکوس ماتریس، کاربرد ماتریس، اعداد مختلط، تعریف، عملیات جبری، نمایش هندسی، نمایش قطبی، ریشه‌گیری - توابع: تعاریف، حد و قضایای مربوط به حد، حد چپ و راست، پیوستگی، تابع مرکب، تابع وارون-مشتق: تعریف، دستورهای مشتق‌گیری، مشتق تابع مرکب، مشتق تابع وارون، مشتق تابع پارامتری، مشتقات مرتاب بالاتر، مشتق مرتبه n ام، کاربردهای هندسی و فیزیکی مشتق- دیفرانسیل و کاربرد آن- قضایای رل و میانگین- بسط تیلور با جمله باقیمانده- ماکزیمم و مینیمم توابع- رفع ابهام- رسم خم‌ها در مختصات دکارتی و قطبی- محاسبه تقریبی ریشه‌های معادلات- انتگرال: تعریف انتگرال توابع پیوسته و پیوسته قطعه‌ای، قضایای اساسی حساب دیفرانسیل و انتگرال، انتگرال نامعین- توابع لگاریتمی و نمانی و هذلولی و مشتقات آن‌ها- روش‌های انتگرال‌گیری: تغییر متغیر، تجزیه کسرها، روش جزء به جزء- محاسبه تقریبی انتگرال‌ها- کاربرد انتگرال‌ها: محاسبه مساحت، طول قوس، حجم، گشتاور مانده مختصات مرکز گرانش- دنباله‌ها: تعریف، همگرایی دنباله و قضایای مربوطه- سری‌ها: تعریف، همگرایی سری و قضایای مربوطه، همگرایی مطلق و مشروط- سری توانی و بسط توابع به سری تیلور.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پرورده

منابع:

- 1- نوماس، ج. حساب دیفرانسیل و انتگرال نوماس (۱۳۹۴). انتشارات رشد. تهران . ایران.

عنوان درس به فارسی: شیمی عمومی	تعداد واحد: ۳ تعداد ساعت: ۶۴	نوع واحد:	پایه	واحد نظری واحد عملی	دروس پیش‌نیاز:
عنوان درس به انگلیسی: General Chemistry	■ دارد □ ندارد	آموزش تکمیلی عملی:	■ دارد □ سفر علمی □ کارگاه ■ آزمایشگاه □ سمینار		

هدف: معرفی کاربرد شیمی در کشاورزی و تکمیل اطلاعات پایه دانشجویان رشته‌های کشاورزی به مبانی شیمی عمومی به عنوان پیش‌نیاز سایر دروس علوم پایه و تخصصی کشاورزی شامل: شیمی آلی، شیمی تجزیه، بیوشیمی، خاکشناسی عمومی، شیمی خاک و سایر دروس وابسته.

سرفصل درس:

نظری

مقدمه، ماده و انواع آن- خواص و تغییرات ماده- واحدهای اندازه‌گیری SI، ساختمان اتم- ذرات بنیادی- مدل اتمی رادرفورد- پایدار هسته- نور و ماهیت دوگانه- نظریه بوهر- خاصیت مغناطیسی ماده- آرایش الکترونی و دسته‌بندی عناصر جدول تناوبی- پیوندهای شیمیایی- شعاع اتمی- انرژی یونیزاسیون- الکترون خواهی- الکترونگاتیویته- پیوند یونی- شعاع یونی- پیوند کووالانسی- قاعده اکت- قاعده زوج الکترون- بررسی خصلت بیتابیتی پیوندها هیبریداسیون و شکل هندسی- بارقراردادی- ساختمان لویس- رزناس و هیبرید رزناس- هیبریداسیون شکل هندسی موکول‌ها و یون‌ها- قطبیت موکول‌ها- نظریه اربیتال مولکولی- آرایش اربیتال موکولی برای بعضی ذرات دوتایی جور هسته و ناجور هسته- مقایسه نظریه پیوند والاتس و نظریه اربیتال موکولی- پیوند فلزی- معادلات شیمیایی و روابط کمی، مول- اتم گرم- مولکول گرم- فرمول گرم- محاسبه گرمای واکنش- گرماسنج- آنتالپی- آنتروپی- انرژی آزاد گیبس- قانون هس- قانون بولیل- قانون شارل- قانون آووگادرو- معادله عمومی گازها- چگالی گازها- فشارهای جزئی دالتون- قانون نفوذ موکولی گراهام- جامدات و مایعات- نظریه جنبشی- تبخیر- فشار بخار- نقطه جوش- نقطه انجماد- نقطه ذوب- تصفید- نمودار حالت- بلورهای یونی- اکسیداسیون و احیا درجه اکسیداسیون- روش‌های موازن- مفهوم اکی و الان گرم- حل مسائل بر اساس مفهوم اکی و الان گرم. محلول‌ها- مکانیسم حل شدن- گرمای اتحلال- هیدرات‌ها- غلظت محلول‌ها (مولاریته)- مولالیته- فرمولیته- کسر مولی- قسمت در میلیون و قسمت در بیلیون، درصد وزنی، درصد حجمی)- عیارسنجی (سامانه‌های اسید و باز- اکسیداسیون و احیاء- تشکیل کمپلکس)- محلول‌های الکترولیت- جاذبه بین یونی در محلول‌ها قصل دهم- سینتیک و تعادل شیمیایی سرعت واکنش- کاتالیز گردن- عوامل مؤثر بر سرعت- واکنش‌های برگشت‌پذیر و تعادل شیمیایی- اصل لوشاتله- pH محلول‌ها- تامپونها- اسید و باز- نظریه آرنیوس- سامانه‌های حلال- نظریه برونشتاد و لوری- نظریه لویس- قدرت اسیدها و بازها- هیدرولیز.

عملی

مسائل ایمنی، آشنایی با وسائل آزمایشگاهی و شیشه‌گری، آزمایش قانون بقای جرم، نیتراسیون اسید و باز، تیتراسیون اکسیداسیون و احیاء، تعیین سختی آب (سختی موقت)، جدا کردن چند یون با استفاده از کروماتوگرافی کاغذی، تعیین نقطه ذوب

و تعیین نزول نقطه انجماد، تعیین نقطه‌جوش و اندازه‌گیری افزایش دمای چوش، اندازه‌گیری سرعت واکنش و تعیین اثر غلظت و حرارت بر روی سرعت واکنش، آزمایش کالری متری- تعیین گرمای اتحال- تعیین گرمای برخی از واکنش‌ها- تهیه محلول‌ها با غلظت‌های متفاوت.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پژوهه
۳۰	۳۰	۴۰	۳۰

منابع:

- خاتibi، علیرضا. رسولی فرد، محمدحسین، سید دراجی، میرسعید وطن پور، وحید (۱۳۹۲)، شیمی کاربردی، نشر: پژوهشی نوآوران شریف.
- رحمانی، متصور (۱۳۸۴)، شیمی عمومی (۱). نگارش ساده نگارش کاربردی؛ برای دانشجویان رشته زیست‌شناسی، تغذیه و کشاورزان، انتشارات جعفری.
- یاوری، ع. (۱۳۹۲). شیمی عمومی مورتیمر، نشر علوم دانشگاهی.

عنوان درس به فارسی: فیزیک عمومی	عنوان درس به انگلیسی: General Physics
دروس پیش‌نیاز:	تعداد واحد: ۳ تعداد ساعت: ۶۴
	نوع واحد: پایه
۱ واحد عملی	۲ واحد نظری
آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه ■ سمینار □

هدف: آشنایی با اصول و معادلات حاکم بر پدیده‌های فیزیکی مرتبط با رشته و ارائه مسائل متعدد عملی تا دانشجو درک صحیح از مسائل عملی فیزیک داشته باشد.

سرفصل درس:

نظری

اندازه‌گیری: اندازه‌گیری کمیت‌های فیزیکی - معادلات ابعادی و کاربردهای آن - یکاها و تبدیل آن‌ها - محاسبات تقریبی - محاسبه خطأ، شاره‌های ساکن: چگالی - فشار درون شاره - فشار سنج - اصل ارشمیدس - کشش سطحی - قانون ذورن - تشکیل حباب - سورفتکتانت (Surfactants)، شارش شاره: معادله برتولی - کاربردهای معادله برتولی - گرانوری - قانون پوازوی - قانون استوکس - محاسبه قطر ذرات معلق دما و تعادل گرمایی - دماسنج - مقیاس‌های دمایی - انبساط گرمایی، گرما: مقدار گرما - طرفیت گرمایی - اندازه‌گیری طرفیت گرمایی مولی - قانون دولن ویتی - تغییر حالت - گرمایی تبخیر - ارتباط گرمایی تبخیر ملار و کشش سطحی - سرمادهی با تبخیر، انتقال گرما: رسانایی و محاسبه ضریب هدایت حرارتی - همرفت - تابش - تقسیم‌بندی امواج الکترومagnetیک بر حسب طول موج - قوانین وین - قانون استفان بولتزمن - تابندگی ایده آل - طیف گسلی - جسم سیاه - خورشید - گسیل تابشی از خورشید - اثر گلخانه‌ای - قوانین تبدیل کار و گرما - نورسنجی: کمیت‌های نورسنجی - درخشندگی - تابندگی - یکاهای نورسنجی - جدول روشنایی - خواص گرمایی ماده: معادله حالت - گازهای ایده آل - نظریه جنبشی گازهای ایده آل - قانون دالتون - محاسبه فشار جو - توزیع انرژی جنبشی در گازها - نمودار PV - نمودار فاز - نقطه سه‌گانه - نقطه بحرانی - فشار بخار رطوبت نسبی - نقطه شنبه - نقطه جوش - جامدات: انواع جامدات (بلورین و غیر بلورین) - خواص مکانیکی جامدات - مواد بیولوژیکی - پدیده‌های مختلف انتشار: تابه رسانایی گرمایی و رسانایی الکتریکی - پخش مولکولی - قانون فیک - نظریه مولکولی پدیده‌ای انتشار - فشار اسمزی - اسمز معکوس - فشار منفی - بالا رفتن آب در گیاهان.

عملی

اندازه‌گیری چگالی، گرمای نهان تبخیر - عدد زول - ضریب هدایت حرارتی - بررسی و اندازه‌گیری کشش سطحی مایعات مختلف و پدیده موئینگی - بررسی قانون ارشمیدس و اندازه‌گیری چگالی مایعات - کاربرد معادله برتولی - جذب انرژی گرمایی - رسم منحنی فشار بخار آب - رسم منحنی سرد شدن اجسام - بررسی قانون استفان.

روش ارزیابی (درصد):

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
-	۵۰	۵۰	

منابع:

- ۱- پورقاضی، خلیلی و فلاحتی، ۱۳۸۹، فیزیک دانشگاهی جلد اول (ترجمه)، انتشارات نشر علوم نوین (صفحات مورد مطالعه شامل ۱-۱۱، ۴۷۵-۳۶۳، ۴۵۶-۳۶۹)
- ۲- رهبر، ۱۳۸۸، فیزیک مفهومی جلد دوم (ترجمه)، انتشارات فاطمی
- ۳- خرمی، ۱۳۸۷، فیزیک پایه جلد دوم (ترجمه)، انتشارات فاطمی
- ۴- گلستانیان و بهار، ۱۳۷۲، فیزیک هالیدی، جلد دوم (ترجمه)، مرکز نشر دانشگاهی
- ۵- ابوکاظمی قیزیک برای رشته‌های مهندسی (ترجمه)، مرکز نشر دانشگاهی (صفحات مورد مطالعه شامل ۴۱۹-۴۴۱)
- 6- Lincoln Taiz, And Eduardo Zeiger. (2002) Plant physiology, Sinauer Associates. USA.

دروس پیش نیاز	۱ واحد عملی	۲ واحد نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ تعداد ساعت: ۶۴	عنوان درس به فارسی: شیمی آلی عنوان درس به انگلیسی: Organic Chemistry
				آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☒ سمینار	

هدف:

آشنایی دانشجویان رشته های کشاورزی با ساختار و فعالیتهای شیمیایی ترکیبات آلی، نحوه کارکرد گروههای عاملی در جریان برهمکنش های شیمیایی در انواع ترکیبات آلی. آشنایی دانشجویان با برخی تکنیک های شناسایی یک ترکیب آلی و نیز روشهای جداسازی اجزاء یک مخلوط آلی.

سرفصل درس:

نظری

تاریخچه - تعریف و اهمیت شیمی آلی - شیمی و واکنش های ترکیب های خطی شامل الکان ها- سیکلوآلکان ها- آلكن ها- آلكین ها- مشتقات هالوژن دار هیدروکربن ها- مختصراً راجع به ایزومری نوری- الکل ها- ترکیب های آروماتیک و مشتق های آن شامل ترکیب های هالوژن دار- فنل ها- اترها- آلدیدها- اسیدهای کربوکسیلیک و مشتق های آنها مانند استرها و آمیدها- آمین ها.

عملی

تشخیص عناصر تشکیل دهنده مواد آلی - تعیین نقطه ذوب و جوش مواد آلی - کار با الکلها - آلدیدها - فنل ها - استخراج مایع - مایع - تیتراسیون اکسیداسیون و احیاء - کروماتوگرافی لایه نازک، تبلور.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه/کار عملی
۲۰	۲۰	۳۰	۲۰

منابع اصلی:

- John E. McMurry (2011), Organic Chemistry , Amazon.
- عروی، م و همکاران (۱۳۹۱) شیمی آلی- ترجمه موریسون- بود، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.

دروس پیش‌نیاز:	۱ واحد عملی	۲ واحد نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد: ۳	تعداد ساعت: ۶۴	عنوان درس به فارسی: میکروبیولوژی عمومی
	☒ آموزش تكميلی عملی: دارد	☐ ندارد	☐ سفر علمی	☐ کارگاه	☒ آزمایشگاه	☐ سمینار	عنوان درس به انگلیسی: General Microbiology

هدف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم، اصول و مباحث اصلی و پایه میکروبیولوژی

سرفصل درس:

تاریخچه میکروب‌شناسی؛ تفاوت پروکاریوت و یوکاریوت؛ طبقه‌بندی میکروارگانیسم‌ها؛ طبقه‌بندی باکتری‌ها؛ خواص و نقش باکتری؛ غشاهای پوششی باکتری‌ها؛ ساختمان ریبوزوم، مژوزوم، هسته، کروماتوفور و گنجیدگی‌ها؛ اثر باکتری‌ها در طبیعت؛ خصوصیات پروکاریوت‌ها؛ تغذیه باکتری‌ها؛ ساختمان باکتری‌ها؛ خواص باکتری‌ها؛ تأثیر عوامل فیزیکی شامل: دما، pH، گازها، فشار اسمزی، رطوبت، فشار هیدرستاتیک و مواد مغذی بر باکتری‌ها؛ منحنی رشد؛ کشت مدام؛ شناخت ارتباط متقابل باکتری‌ها؛ ساختمان و خواص اسپور؛ برگشت اسپور به قرم رویشی؛ کنترل میکروارگانیسم؛ شناخت عوامل ضدمیکروبی؛ مکانیسم اثر عوامل ضد میکروبی؛ روش‌های فیزیکی کنترل میکروبی؛ روش‌های شیمیابی کنترل میکروبی.

عملی:

اصول ایمنی کار با میکروب‌ها؛ آشنایی با لوازم کار آزمایشگاهی؛ طبقه‌بندی محیط‌های کشت؛ آشنایی با انواع محیط کشت روش‌های تهیه محیط کشت؛ تهیه نمونه‌های آزمایشگاهی؛ رنگ‌آمیزی ساده؛ رنگ‌آمیزی گرم میکروارگانیسم‌ها؛ روش‌های شمارش میکروارگانیسم‌ها؛ رفت‌سازی؛ انواع روش‌های کشت؛ کشت در لوله و پلیت آزمایشگاهی.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پیروزه
-	۱۰	۹۰	-

منابع:

- Black, J. G. 1996. Microbiology principles and applications. 3rd ed. Prentice-Hall, USA.

عنوان درس به فارسی: بیوشیمی عمومی	عنوان درس به انگلیسی: General Biochemistry
دروس پیش‌نیاز: شیمی آلی	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۴۸
پایه	نوع واحد
۳ واحد نظری	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	

هدف: شناخت ترکیبات آلی واکنش‌های متابولیسمی در بدن موجودات زنده

سرفصل درس:

مقدمه، ارتباط بیوشیمی با علوم کشاورزی- اساس مولکولی موجود زنده- اسید و باز و سیستم بافری- قندها (بیوسنتر، ساختار شیمیایی و عمل)- لیپیدها و انواع آن (بیوسنتر، ساختار شیمیایی و عمل، اکسیداسیون اسیدهای چرب)- پروتئین‌ها (بیوسنتر، ساختار شیمیایی و عمل، اسیدهای آمینه ضروری و غیرضروری)- اسیدهای نوکلئیک (RNA, DNA) انواع آن‌ها و ساختار آن‌ها- آنزیم‌ها (کینتیک آن)- ویتامین‌ها- هورمون‌ها- بیوانرژیک و انتقال الکترون - متابولیسم کربوهیدرات‌ها (گلیکولیز- سیکل کربس- مسیر پنتوکسفات و سیکل ATP)- رنگدانه‌های گیاهی (ترپن‌ها و فلاون‌ها) - اثرات زیستمحیطی برخی سموم و کودهای شیمیایی، تجزیه میکروبیولوژیکی برخی آلاینده‌های آب و خاک- متابولیسم لیپیدها - متابولیسم پروتئین‌ها- متابولیسم اسیدهای نوکلئیک- سنتز پروتئین‌ها- کنترل و تنظیم متابولیسم.

عملی:

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
-	۵۰	۵۰	-

منابع:

- 1- بیوشیمی کشاورزی، محمد صفری، انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۸۵.
- 2- Nelson, D. L., Lehninger, A. L. Cox, M. M. & Freeman, W.H. (2008). Lehninger, Principles of Biochemistry, New York, Wiley.

دروس پیش نیاز

۳ واحد نظری

پایه

نوع واحد

تعداد واحد: ۳
تعداد ساعت: ۴۸

عنوان درس به فارسی:
اکولوژی

عنوان درس به انگلیسی:
Ecology

آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد
سفر علمی ■ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □

هدف: درک فرآیندهای زیستی کنترل کننده توزیع، رفتار و سازگاری گونه‌ها، روابط آن‌ها با سایر گونه‌های موجودات زنده، جریان انرژی و چرخه مواد در اکوسیستم، درک چگونگی حاکمیت و ارتباط منطقی اصول اکولوژیک در یوم نظامهای کشاورزی

سرفصل درس:

- ۱- کلیات علم اکولوژی (یوم‌شناسی): ضرورت مطالعه علم اکولوژی، تعاریف، تاریخچه و تقسیم‌بندی، ۲- اصول و مفاهیم مربوط به اکوسیستم، تعاریف، تقسیم‌بندی اکوسیستم، ساختار اکوسیستم، کارکرد و فرآیندهای اکوسیستم (تولید، مصرف و تجزیه)، تعادل در اکوسیستم، ۳- اصول و مفاهیم انرژی (جریان انرژی) در اکوسیستم، مروری بر اصول اولیه جریان انرژی، تقسیم‌بندی منابع انرژی در اکوسیستمهای طبیعی و کشاورزی، سطوح، زنجیره‌ها و شبکه‌های غذایی در اکوسیستم، هرم‌های اکولوژیک، اصل جثه و متایولیسم، فرایند تولید در اکوسیستم، ۴- اصول و مفاهیم چرخه‌های زیست-زمین‌شناسی، ۵- اصول و مفاهیم مربوط به جمیعت: معرفی خصوصیات ساختمانی و پویایی جمیعت، عوامل تعیین کننده تغییرات جمیعت، ۶- اصول و مفاهیم مربوط به جامعه: مفهوم جامعه زیستی، غالیت اکولوژیک، تنوع زیستی، مفهوم نیج (آشیان اکولوژیک)، تکامل و توالی اکولوژیک (مفاهیم و اصطلاحات رایج)، معرفی بیوم‌ها، ۷- عوامل محدود کننده: تعاریف و اصول مربوط به عوامل محدود کننده، معرفی مختصراً برخی عوامل محدود کننده (عوامل اقلیمی، توپوگرافی، خاکی و زیستی) و تأثیر آن‌ها بر توزیع و فرآیندهای رشد و نمو موجودات زنده، ۸- کنش‌های متقابل بین موجودات زنده اعم از کنش‌های عثبت و منفی، ۹- اکولوژی انسانی: تأثیر فعالیت‌های انسان بر محیط و موجودات زنده، تغییر اقلیم و پیامدهای آن، رهیافت‌های کشاورزی اکولوژیک برای کاهش مخاطرات محیطی کشاورزی رایج، ۱۰- تمرین و تحقیق در مورد مسائل اکولوژیک.

عملی:

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
-	۵۰	۵۰	-

منابع:

- 1- Odum, E. P. 1971. Fundamentals of ecology. W. B. Saunders Company Pub. 574P.
- 2- Krebs, Ch. J. 2001. Ecology; The experimental analysis distribution and abundance. Benjamin Cummings Pub. 816 P.
- 3- Stiling, P. 2002. Ecology; Theories and applications. Prentice-Hall Pub. 403 P.

عنوان درس به فارسی: اقتصاد و بازاریابی کشاورزی	عنوان درس به انگلیسی: Economics and Marketing in Agriculture
تعداد واحد: ۳	تعداد ساعت: ۴۸
دروس پیش‌نیاز: 	۳ واحد نظری تخصصی مشترک نوع واحد آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐

هدف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم اقتصادی و بازاریابی محصولات کشاورزی

سرفصل درس:

تعريف علم اقتصاد، هدف اقتصاد و بازاریابی کشاورزی، اهمیت و نقش کشاورزی در توسعه اقتصادی، شناخت نوع کشاورزی، تقاضا برای محصولات کشاورزی و عوامل مؤثر بر آن، کشنیدن با حساسیت تقاضا، کشنیدن کمایی و نقطه‌ای، تقسیم‌بندی تقاضای برحسب کشنیدن آن‌ها، عوامل مؤثر بر کشنیدن تقاضا، انواع کشنیدن، عرضه محصولات کشاورزی و عوامل مؤثر بر آن، کشنیدن قیمتی عرضه، نحوه تعیین تعادلی کالا در بازار، قیمت واقعی کالا در بازار، تأثیر جابجایی متحنی عرضه و تقاضا بر قیمت تعادلی، قیمت کف و قیمت سقف، اثر مالیات بر قیمت تعادلی، تأثیر صادرات واردات بر قیمت تعادلی کالا، نحوه قیمت‌گذاری محصولات دائمی و کشاورزی، متحنی‌های تاریخی، انواع متحنی‌های تاریخی، اقتصاد تولید محصولات کشاورزی، تولید کل، تولید متوسط تولید نهایی، حداکثر نمودن تولید، مراحل سه‌گانه تولید، تعیین میزان مطلوب به کارگیری نهاده متغیر در جریان تولید، کشنیدن یا حساسیت تولید، هزینه‌های تولید، هزینه فرست ازدست‌رفته، تابع هزینه، تعیین میزان مطلوب تولید محصول، حداکثر نمودن سود، به حداقل رساندن ضرر، بازاریابی محصولات کشاورزی، مفاهیم، فعالیت بازاریابی در مورد محصولات کشاورزی- انواع بازارهای کشاورزی و سنتی، روش‌های بازاریابی، راهبردی بازاریابی، تحقیقات بازاریابی.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پژوهه
۱۵	۲۵	۵۰	-

منابع:

- کویاپی، ۱۳۹۱. اصول اقتصاد کشاورزی، انتشارات دانشگاه تهران، ۵۳۲ صفحه.

عنوان درس به فارسی: زراعت عمومی	عنوان درس به انگلیسی: General Agronomy
دروس پیش نیاز:	درستگاه تحقیقات زراعی ایران
۱ واحد عملی	۲ واحد نظری
تعداد واحد: ۶۴	تعداد ساعت: ۳
نوع واحد	شخصی مشترک
آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	آزمایشگاه ■ کارگاه □ سمینار □
سفر علمی □	

هدف: آشنایی با مباحث عمومی زراعت شامل مراحل کاشت، داشت و برداشت.

سرفصل درس:

نظری: نقش عوامل محیطی مانند نور، حرارت، رطوبت و غیره در تولید محصولات زراعی- عملیات کاشت - نقش مدیریت (تل斐ق عوامل) در تولید زراعی- آیش بندی و تناوب زراعی- بذر و بیولوژی آن- ماهیت اصلاح نباتات در زراعت- عملیات داشت (آبیاری، مبارزه با آفات و امراض و علفهای هرز و غیره)- دیم کاری و اهمیت آن در زراعت - عملیات برداشت.

عملی:

آشنایی با ساختار گیاهان، اعمال گیاهی، عوامل مؤثر بر رشد و نمو گیاهان، خاک، آب، عملیات تهیه زمین و خاکورزی بذر و بذر کاری، داشت و عملیات برداشت.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پرورده
۱۵	۳۵	۵۰	-
۱۰	۲۰	۴۰	۳۰

منابع:

- ۱- خواجه بور، م. ر. ۱۳۸۴. اصول و مبانی زراعت. مرکز انتشارات جهاد دانشگاهی واحد صنعتی اصفهان.
- ۲- مجذون حسینی، ن. و مظاہری، د. ۱۳۸۸. مبانی زراعت عمومی. انتشارات دانشگاه تهران.

عنوان درس به فارسی: مدیریت و حسابداری	عنوان درس به انگلیسی: Management and Accounting
دروس پیش‌نیاز:	درست
واحد نظری واحد عملی	تخصصی مشترک
تعداد واحد: ۲	نوع واحد ساعت: ۴۸
آموزش تكميلي عملی: ☒ دارد ☐ ندارد	سفر علمي ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☒ سمینار

هدف: آشنایی دانشجویان با مسائل مالی، تهیه حسابهای مالی و تجزیه و تحلیل آنها در واحدهای کشاورزی

سرفصل درس:

تعريف حسابداری - آشنایی با معادله و مفاهیم پذیرفته شده حسابداری - لزوم و اهمیت نگهداری حسابها در واحدهای اقتصادی - انواع دفاتر حسابداری - تنظیم صورتحسابهای مالی و واحدهای اقتصادی - انواع حسابهای مزرعه و طبقه‌بندی - انواع درآمدها و هزینه‌های واحدهای اقتصادی - حسابداری خرید نهاده‌ها - حساب مدیریت و سرمایه‌گذاری در واحدهای اقتصادی - حسابداری قیمت تمام شده - حسابداری استهلاک دارائی‌های واحدهای اقتصادی - نحوه محاسبه هزینه زمین و ثبت آن در دفاتر - بستن و انتقال حسابهای موقت و دائمی واحدهای اقتصادی - تراز آزمایشی - مقدمه‌ای بر مدیریت مالی - نهادها و بازارهای مالی - صورت‌های مالی و گردش جریان نقدی - تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی - تجزیه و تحلیل نسبت‌های مالی - ارزش زمانی بول - ارزش آتی - ارزش حال خالص (نرخ تنزیل، تورم، استهلاک وام، ارزیابی مالیه ارزیابی سهام) - پیش‌بینی جریان نقدی - سرمایه در گردش - تحلیل سربه‌سر (روش سود حسابداری، روش NPV)

عملی:

آشنایی با نرم‌افزارهای مالی و انجام پروژه مالی برای مدیریت یک مزرعه

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۵	۲۵	۵۰	-

منابع:

- ۱- اصول حسابداری - فرهودی - ارش (۱۳۸۹) - چاپ سوم - انتشارات آزاد کتاب
  - ۲- اصول حسابداری - هورن، گرن، چارلز، هاربون والتر، رابینسون، مایکل - ترجمه ابرج توروش و غلامرضا کرمی (۱۳۸۰) - انتشارات کتاب تو - چاپ هشتم
  - ۳- مدیریت مالی - فردوسیون - یوجین بربگام - ترجمه حسین عدهه تبریزی و برویز مشیرزاده مؤبدی (۱۳۸۳) - ناشر مرکز تحقیقات حسابداری و جاری
- 4- Lawrence J. Gitman, Chad J. Zutter. 2007. *Principles of Managerial Finance* (12th Edition).

دروس پیش‌نیاز: زراعت عمومی، اکولوژی	۲ واحد نظری	تخصصی مشترک	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۳۲	عنوان درس به فارسی: کشاورزی پایدار
			■ آموزش تكمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	عنوان درس به انگلیسی: Sustainable Agriculture

هدف: آشنایی دانشجویان با تولید پایدار محصولات کشاورزی تحت شرایط متفاوت محیطی است.

سرفصل درس:

معرفی و تاریخچه کشاورزی پایدار، جمعیت و امنیت غذایی، تابایداری در بوم نظام‌های زراعی رایج، مدیریت پایدار خاک و عناصر غذایی در بوم نظام‌های زراعی، مدیریت پایدار آب در بوم نظام‌های زراعی، مدیریت پایدار آفات، بیمارها و علفهای در بوم نظام‌های زراعی، تنوع زیستی و نقش آن در پایداری بوم نظام‌های زراعی، تغییر اقلیم و پایداری بوم نظام‌های زراعی، ابعاد اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیکی کشاورزی و محدودیت‌های پایداری کشاورزی، سنجش پایداری اکوسیستم‌های کشاورزی و مقایسه پایداری در سامانه‌های کشاورزی سنتی و نوین.

روش آرزیابی (درصد):

پروژه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
-	۵۰	۳۵	۱۵

منابع:

- ۱- مطبوعی لنگرودی، ۱ شمسایی، ۱۳۹۴. توسعه و کشاورزی پایدار، انتشارات دانشگاه تهران. ۲۲۴ صفحه.

دروس پیش نیاز: اصول کالبدشناسی و فیزیولوژی، بیوشیمی عمومی	۲ واحد نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: اصول تغذیه
			■ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	عنوان درس به انگلیسی: Principles of Animal Nutrition

هدف: آشنایی با مفاهیم اصولی تغذیه دام و طیور و ارتباط تغذیه با فیزیولوژی و بیوشیمی

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه (تاریخچه مختصراً از علم تغذیه - اهمیت تغذیه، امنیت غذایی و تولیدات و فراورده‌های دامی)، مواد مغذی و نقش آن‌ها در بدن - ترکیب شیمیابی بدن حیوانات و گیاهان - روش‌های مرسوم اندازه‌گیری ترکیب مواد خوراکی - هضم مقایسه‌ای در نشخوارکنندگان و غیرنشخوارکنندگان - اشاره‌ای به روش‌های اندازه‌گیری میزان استفاده از مواد مغذی در بدن (آزمایش‌های تغذیه‌ای، هضمی، متabolیکی) - آب (اهمیت، نقش، عوامل مؤثر بر رفع و نیاز حیوان، اثرات تشنجی، کیفیت آب) - کربوهیدرات‌ها (تعریف، تقسیم‌بندی از جنبه تغذیه‌ای، نقش کربوهیدرات‌های مختلف در جیره، هضم و جذب، ارزش تغذیه‌ای برخی از کربوهیدرات‌های مهم شامل سلولز، همی سلولز نشاسته و برخی از لیگو ساریده‌ها، لیگنین) - پروتئین‌ها (تعریف، کیفیت پروتئین‌ها و روش‌های ارزیابی آن در نشخوارکنندگان و غیرنشخوارکنندگان) - لیپیدها (تعریف، نقش آن‌ها در بدن، اثر چربی خوراک بر محصول و فساد چربی‌ها) - مواد معدنی و ویتامین‌ها (نقش، اهمیت و کمبود حاد و خفیف، هضم و جذب، وظایف کلی عناصر معدنی در بدن دام سمتی برخی از عناصر معدنی) - تعیین ارزش انرژی خوراک‌ها و روش‌های اندازه‌گیری اباقی انرژی - مواد مغذی مورد نیاز دام در حالات فیزیولوژی مختلف (نگهداری، رشد، شیردهی و...) - روش‌های برآورده ماد مغذی مورد نیاز دام - میزان مصرف خوراک (اهمیت و عوامل مؤثر بر آن مثل قابلیت هضم، نرخ عبور و میزان تجزیه‌یابی مواد خوراکی).

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پرورزه
۱۰	۴۰	۵۰	-

منابع:

- ۱- نوید شاد، ب. و جعفری صیادی، ع. (۱۳۹۱). تغذیه دام، انتشارات حق شناس. ویرایش هفتم (ترجمه).
- ۲- نیکخواه، ع. و امانلو، ح. (۱۳۹۰). اصول تغذیه و خوراک دام، انتشارات دانشگاه زنجان (ترجمه).
- ۳- صوفی سیاوش رو جانمحمدی، ح. (۱۳۹۴). تغذیه دام، ویرایش هفتم، انتشارات عصیدی، تبریز (ترجمه)
- 4- Applied Animal Nutrition-Feeds and Feeding. 2005. Third edition. Peter R. Cheeke

دروس پیش‌نیاز اصول کالبدشناسی و فیزیولوژی، بیوشیمی عمومی	واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۱ تعداد ساعت : ۳۲	عنوان درس به فارسی: آزمایشگاه تغذیه عنوان درس به انگلیسی: LabNutrition
	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☒ سمینار ☐			

هدف: آشنایی با روش‌های تجزیه مواد خوراکی

سرفصل درس:

نظری:

عملی:

روش‌های مختلف تجزیه مواد خوراکی دام مانند تجزیه تقریبی، اندازه‌گیری چربی، اندازه‌گیری بروتین، اندازه‌گیری الیاف، تجزیه دیواره سلولی به روش ون سوست، بمب کالری متر، تجزیه‌پذیری به روش سیستم نایلون بگ و تولید گاز، تعیین ماده خشک به روشن های مختلف در انواع منابع غذایی، روشن های مختلف خاکسترگیری به منظور تعیین مواد معدنی، تعیین فسفر، تعیین NSP به روش آنزیمی، گراویمتری

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۳۰	-	-	۷۰

منابع:

- ۱- نوید شاد، ب. و جعفری صیادی، ع. (۱۳۹۱). تغذیه دام. انتشارات حق شناس. ویرایش هفتم (ترجمه).
- ۲- زیکخواه، ع. و امانلو، ح. (۱۳۹۰). اصول تغذیه و خوراک دام. انتشارات دانشگاه زنجان (ترجمه).

عنوان درس به فارسی: شناخت و فرآوری مواد خوراکی	عنوان درس به انگلیسی: Identification and Processing of Feedstuffs
تعداد واحد : ۲	تعداد واحد : ۴۸ ساعت
نوع واحد	نوع واحد
تخصصی	۱ واحد نظری
۱ واحد عملی	دروس پیش‌نیاز اصول تغذیه
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☒ سمینار ☐

هدف: آشنایی با مواد خوراکی و فرآوری آن‌ها در تغذیه دام و طیور

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه و نحوه نام‌گذاری مواد خوراکی، طبقه‌بندی مواد خوراکی، علوفه‌ها و مواد خشبي، مرتع و علوفه سیلو شده، مواد خوراکی ارزیزلا، مکمل‌های پروتئینی، مکمل‌های معدنی، مکمل‌های ویتامینی، مواد افزودنی، ویژگی‌های مواد خوراکی و مواد خد تغذیه‌ای موجود در آن‌ها، آماده‌سازی و فرآیند کردن مواد خوراکی، نگهداری و عمل‌آوری مواد خوراکی.

عملی:

نحوه تهیه مکمل‌ها، افزودنی‌ها، نحوه شناخت مواد ضدمقدی، نحوه فرآیند کردن و عمل‌آوری خوراک و استفاده از حسگرها در تولید و فرآوری مواد غذایی

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۲۰	۴۰	۳۰

منابع:

- نوبد شاد، ب. و جعفری صیادی، ع. (۱۳۹۱). تغذیه دام، انتشارات حق شناس. ویراش هفتم (ترجمه)
- کلیان، ل، سالار معینی، م و مظہری، م (۱۳۸۸). تغذیه طیور، انتشارات شرکت پژوهش و توسعه کشاورزی کوثر. ویراش سوم (ترجمه)

دروس پیش‌نیاز میکروبیولوژی عمومی	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به فارسی: بهداشت و بیماری‌های دام و طیور عنوان درس به انگلیسی: Livestock and Poultry Sanitation & Diseases
	آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد	سفر علمی: ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار			هدف: آشنایی با روش‌های پیشگیری از بیماری‌ها، آشنایی با مواد ضدغوفونی کننده.

سرفصل درس:

نظری: شناسایی دام سالم، بهداشت آب، خاک، هوا و غذا، بهداشت جایگاه دام و طیور، بهداشت دام و طیور، اصول قرنطینه، روش‌های از بین بردن و کنترل بیماری‌ها، بهداشت زایمان، بهداشت گوساله و گوساله‌دانی، روش‌های از بین بردن و کنترل میکروب‌ها، انگل‌ها، قارچ‌ها، کرم‌ها، بهداشت سالن‌های طیور، اصول مبارزه با بیماری‌ها، آشنایی با سیستم ایمنی بدن دام و ایمنیت، آشنایی با واکسن و چگونگی فرآیند انواع واکسن‌ها، محاسن و معایب واکسن‌ها، چگونگی استعمال واکسن‌ها، اصول بهداشت در شیردوشی، اصول تقسیم‌بندی بیماری‌ها، آشنایی با بیماری‌ها و خارات حاصل از بندپایان و طریقه انتقال آن‌ها، آشنایی با بیماری‌ها و خسارات حاصل از کرم‌ها و انتقال آن‌ها، آشنایی با بیماری‌های قارچی و طریقه انتقال آن‌ها، آشنایی با بیماری‌های حاصل از ویروس‌ها و طریقه انتقال آن‌ها، آشنایی با بیماری‌های قارچی و طریقه انتقال آن‌ها، آشنایی با بیماری‌های حاصل از پریونها و طریقه انتقال آن‌ها، اصول مبارزه با بندپایان، اصول مبارزه با بیماری‌های کرمی، آشنایی و مبارزه با مهمنترین بیماری‌های متابولیک (کمبود کلسیم، فسفر، بیماری عضله سفید، کتونز، اسیدوز متابولیکی، کبد و کلیه چرب در طیور)، بیماری‌های ویروسی، میکروبی و ... طیور.

عملی: شناسایی دام سالم، آشنایی با مواد ضدغوفونی کننده و سموم، آشنایی با ضدغوفونی زخم‌ها و بند ناف، انجام ضدغوفونی کامل سالن‌های پرورش طیور و دام‌های شیری، واکسیناسیون دام، واکسیناسیون طیور (آشامیدنی، اسپری و تزریقی)، انقیاد دام، تزریقات، آشنایی با وسایل کار دامپروری، آموزش وظایف کمک جراح در دام‌پروری، نحوه نمونه‌برداری و ارسال آن به آزمایشگاه، آموزش وظایف دامپروری و کمک به دامپروری، روش‌های شناسایی اولیه بیماری‌ها در دام و طیور، کمک‌های اولیه قبل از درمان اصلی.

بازدید: مرکز پرورش دام و طیور

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های تهابی	پیروزه
۱۰	۳۰	۴۰	۲۰

منابع:

- ۱- کهرام، ح. و معودی، ر. (۱۳۹۵). راهنمای اولیه برای کارکنان امور بهداشت دام.
- ۲- حکمتی، ب. و دارستانی فراهانی، م. (۱۳۸۰). روش مقید کردن دام‌های بزرگ.
- ۳- راد، م.ع. (۱۳۸۳). بیماری‌های مشترک انسان و دام، انتشارات دانشگاه تهران.

عنوان درس به فارسی: اصول جیره‌نویسی	عنوان درس به انگلیسی: Principles of Ration Formulation
دروس پیش‌نیاز اصول تغذیه	عنوان درس به فارسی: اصول جیره‌نویسی
۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴
	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐

هدف: آشنایی با اصول جیره‌نویسی

سرفصل درس:

نظری:

۱- روش‌های برآورده و تعیین احتیاجات دام و طیور، استفاده از جداول احتیاجات، معادلات تابعیت و آزمایش‌های بیولوژیکی جهت برآورده یا تعیین احتیاجات و بررسی صحت و دقت هر یک از روش‌ها.

۲- نحوه برآورده و تعیین مواد مغذی موجود در مواد خوراکی مورد استفاده در تغذیه دام و طیور، استفاده از جداول مواد مغذی موجود در مواد خوراکی، برآورده میزان مواد مغذی موجود در مواد خوراکی از طریق معادلات تابعیت، روش‌های اندازه‌گیری مواد مغذی موجود در مواد خوراکی و صحت و دقت هر یک از آن‌ها (اسپکتروسکوپی مادون‌قرمز، شیمیایی مرطوب wet chemistry)، نحوه برآورده قابلیت استفاده مواد مغذی موجود در مواد خوراکی و تعیین یا برآورده مقدار قابل دسترس مواد مغذی برای دام و طیور، احتیاجات غذایی گاو‌های شیری.

۳- روش‌های تنظیم فرمول خوراک در روش آزمون خطا، روش مربع پیرسون، روش جیری، حل دستگاه معادلات توسط ماتریس، برنامه‌نویسی خطی، الگوریتم نرم‌افزارهای منظم فرمول خوراک.

عملی:

تنظیم و ارزیابی جیره به صورت دستی، آموزش و کار با نرم‌افزارهای مختلف (CNCPS, CPM Dairy, NRC, UFFDA) و ... در جیره‌نویسی

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	-	۵۰	۴۰

منابع:

۱- بکخواه، ع. و امانلو، ح.، (۱۳۸۱) مواد مغذی مورد نیاز گاو‌های شیری NRC. انتشارات دانشگاه زنجان. (ترجمه)

۲- زاغری، مجتبی، (۱۳۹۲)، اصول نظری و عملی تغذیه طیور، دانشگاه تهران

دروس پیش‌نیاز	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ تعداد ساعت: ۶۴	عنوان درس به فارسی: ژنتیک حیوانات
			آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☒ سمینار ☐	عنوان درس به انگلیسی: Animal Genetics

هدف: آشنایی با مبانی و اصول ژنتیک و کاربرد آن‌ها در جمیعت‌های حیوانات، چگونگی توارث صفات مختلف

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه‌ای بر ژنتیک، آشنایی با مواد توارثی، کروموزوم و ساختار آن، مراحل تقسیمات سلولی میتوز و میوز، مروری بر اصول ژنتیک، موارد استثناء از نسبت‌های مندلی، لینکاز، ناهنجاری‌های ژنتیکی، ساختار ژنتیکی جمیعت و فراوانی‌های زنی و زنوتیپی، انتخاب، مهاجرت، جهش و آمیزش‌های غیر تصادفی، توارث سیتوپلاسمی، توارث دیبلوئیدی و هاپلوئیدی، توارث تعیین جنسیت، آشنایی با تنوع و نحوه توارث صفات چندزنی، صفات تکرار پذیر، نشانگر‌های ژنتیکی، چندشکلی‌های تک نوکلئوتیدی، توارث صفات (كمی و کیفی)، شاخصه‌های (پارامترهای) جمیعتی،

عملی:

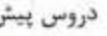
حل مسائل مرتبط با مباحث نظری در هر جلسه، نسبت‌های مندلی، مشاهده تقسیمات سلولی میتوز و میوز، تغییرات کروموزومی، فراوانی‌های زنی و زنوتیپی

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

منابع:

- ۱- مکاره‌چیان، م. (۱۳۸۱). کاربرد ژنتیک حیوانات در پرورش دام، انتشارات مرکز نشر دانشگاه شیراز.
- 2- Van Vleck, L. D., Pollak, E. J. and Brandford, E. A. (1987). Genetics for the Animal Sciences. WH Freeman and Company.
- 3- Richard,R M.(1999). Understanding Animal Breeding (2nd Edition), Prentice Hall Englewood Cliffs, NJ.

 <p>دانشگاه اسلامی ایران</p> <p>دانشگاه آزاد اسلامی</p> <p>کالج علمی اسلامی</p>	دروس پیش نیاز ژنتیک حیواناتی	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به فارسی: اصول اصلاح نژاد
				☒ آموزش تكميلي عملی: دارد ☐ ندارد	عنوان درس به انگلیسي: Principles of Animal Breeding

هدف: آشنایی دانشجویان با جایگاه و اهمیت علم اصلاح نژاد در افزایش تولید و عملکرد دام و طیور و برنامه‌ریزی برای اصلاح نژاد با توجه به اهداف و ساختار زیستکی جمیعت‌های حیوانی.

سی فصل درس:

فَضْلِي:

تاریخچه و مقدمه‌ای بر علم اصلاح نژاد و تأثیر آن بر تغییر صفات مهم اقتصادی، اهمیت اصلاح نژاد در پرورش حیوانات، آشنایی با صفاتی با توارث ساده و صفت چندگانه، ارتباط صفات با جنسیت، آشنایی با تخمين پارامترهای زنتیکی تظییر و راثت‌پذیری، تکرار پذیری، همبستگی‌های زنتیکی و محیطی، روابط خوشاوندی، هم‌خونی، محاسبه ضریب هم‌خونی، ارزیابی زنتیکی (ارزیابی فتوتیپی و روش‌های ارزیابی، ارزیابی بر اساس نشانگرهای زنتیکی، ارزیابی زنومی)، اصول انتخاب، پاسخ به انتخاب و عوامل مؤثر بر آن، پاسخ به انتخاب همبسته، انتخاب چند صفتی و شاخص‌های انتخاب، سامانه‌های آمیزشی مبتنی بر عملکرد و شجره، فناوری‌های تولید مثالی و نقش آن‌ها در پیشرفت زنتیکی

عملیات

حال مسائل مربوطه و آشنایی با روش های تخمین، داده های دارای آشنايی با سامانه های ثبت اطلاعات.

هزار دیده: مراکز اصلاح زنداد و دامداری‌های صنعتی به منظور آشنازی با بخش‌های ثبت رکورد و بانک‌های اطلاعاتی.

مکالمہ ادبی (درصد)

پروردگار	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

مراجع:

- 1- Richard, R.M.(1999). Understanding Animal Breeding (2nd Edition), Prentice Hall Englewood Cliffs, NJ.
2- Van Vleck, L. D., Pollak, E. J. and Brandford, E. A. (1987). Genetics for the Animal Sciences.WH Freemanand Company.

دورس پیش‌تیاز اصول اصلاح نژاد	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ تعداد ساعت: ۶۴	عنوان درس به فارسی: اصلاح نژاد کاربردی عنوان درس به انگلیسی: Applied Animal Breeding
		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی: سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐		

هدف: کسب مهارت برای ثبت شجره و رکورد، توانایی انتخاب نر (اسپرم) مناسب و ماده‌های جایگزین از مجموعه حیوانات ارزیابی شده، شناخت روش‌های ارزیابی دام‌ها، شناخت سامانه‌های آمیزش، آشنایی با استراتژی‌های اصلاح دام . به کارگیری و استفاده از ابزار و روش‌های به نژادی جهت بهینه‌سازی برنامه‌ها در مراکز اصلاح نژادی از جمله اهداف این درس می‌تواند باشد.

سرفصل درس:

نظری:

بادآوری اصول اصلاح دام، آشنایی با روش‌های تخمين پارامترهای زنتیکی و برآورد ارزش اصلاحی، ثبت شجره، رکورد و جمع‌آوری اطلاعات از دام‌ها، ارزیابی دام‌ها با استفاده از داده‌های مختلف و صحبت ارزیابی‌ها، آزمون نتاج، روش‌های مختلف آمیزش و کاربرد هر یک از این روش‌ها، معیارها و شاخص‌های انتخاب، عوامل مؤثر بر پیشرفت زنتیکی و آشنایی با استراتژی‌های مختلف، صفات مهم اقتصادی و شایستگی در دام‌ها، روابط و همبستگی بین صفات، تأثیر انتخاب غیرمستقیم بر صفات اقتصادی، فن‌های مهم در رابطه اصلاح دام اعم از فن‌های تولیدمثلی و فن‌های مولکولی، جنبه‌های اقتصادی اصلاح دام، روش‌های مختلف اصلاح نژاد در طیور (پرورش خالص و تلاقی‌ها)، آمیخته‌های تجاري، ثبت شجره و رکورد، نحوه ارزیابی خصوصیات اقتصادی و اصول به‌گزینی، عوامل مؤثر بر رشد و تولید تخم مرغ، ارزیابی زنتیکی کیفیت تولید گوشت و تخم مرغ، روش‌های به‌گزینی در سایر ماکیان، انواع روش‌های انتخاب شامل انتخاب انفرادی، انتخاب فامیلی و شاخص انتخاب، تعیین جنیست در طیور و تولید جوجه‌های تعیین جنیست شده، آشنایی با شرکت‌های تولیدکننده لاین‌های تجاری گوشتی و تخم‌گذار ویژگی‌های زنتیکی سویه‌های تولیدی توسط هر شرکت، کلیاتی راجع به صنعت طیور ایران.

عملی:

حل مسائل مرتبط با مباحث نظری، استفاده از رکوردهای نتاج در برآورد ارزش اصلاحی و توان تولیدی حیوان، آشنایی با چندین نرم‌افزار زنتیکی جهت تخمين پارامترهای زنتیکی . حل مسائل مربوط به انتخاب در صنعت طیور

بازدید: مراکز اصلاح دام و طیور و آشنایی با عملیات ثبت رکورد انفرادی و جفت‌گیری کنترل شده

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پرورش
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

منابع:

- 1-Kinghorn, B., J. van der Werf, & M. Ryan. (2000). Animal Breeding, Use of New Technologies: A Textbook for Consultants, Farmers, Teachers and for Students of Animal Breeding. Post Graduate Foundation in Veterinarian Science of the University of Sydney.
- 2- Bourdon, R.M.(1999). Understanding Animal Breeding (2nd Edition), Prentice Hall Englewood Cliffs, NJ.
- 3- Weller, J. I. (1994)Economic aspects of animal breeding, Springer Science & Business Media.
- 4-Crawford,R. D. (1990). Poultry Breeding and Genetics. Vol. 1. Elsevier Amsterdam.
- 5-Muir, W. M. &Aggrey, S.E. (2010). Poultry Genetics, Breeding and biotechnology.CABI.

دروس پیش نیاز	۳ واحد نظری ۱ واحد عملی	شخصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۴ تعداد ساعت : ۸۰	عنوان درس به فارسی: اصول کالبدشناسی و فیزیولوژی عنوان درس به انگلیسی: Principles of Anatomy and Physiology
			آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	سفر علمی □ کارگاه □ آزمایشگاه ■ سمینار □	

هدف: آشنایی با ساختمان ماکروسکوپی و میکروسکوپی (بافت‌شناسی) و عملکرد دستگاه‌های مختلف بدن

سروفصل درس:

نظری:

مقدمه، فیزیولوژی سلولی، آناتومی اسکلت و فیزیولوژی استخوان، فیزیولوژی دستگاه‌های بدن شامل ماهیچه، دستگاه عصبی، دستگاه گوارش، گردش خون و خون، دستگاه دفع ادراری، تنفس، هورمون و غدد داخلی در دام و طیور.

عملی:

دانشجویان به طور عملی با اندام‌های مختلف در نمونه‌های کشتارگاهی آشنا شده و با مطالعه نظری، مقایسه خواهند کرد خون‌گیری از دامها و پرندگان اهلی - هماتولوژی (شناخت و تمارش انواع سلول‌های خونی)- آشنایی با روش‌های ارزیابی بیوشیمیابی خون (الیزا و اسپکتروفوتومتر و ...)- بررسی لامهای هیستولوژی.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۴۰	۵۰	-

منابع:

- ۱- ضمیری، م. ج. (۱۳۹۰). فیزیولوژی دام، انتشارات حق شناس.
- ۲- زارع شنه، ا. و صادقی پناد، ح. (۱۳۸۹). آناتومی و فیزیولوژی حیوانات اهلی (ترجمه‌بروس کلی).
- 3- Frandson, R. D., Wilke, W. L. & Fails, A. D. (2009). Anatomy and physiology of farm animals: John Wiley & Sons.

دروس پیش نیاز اصول کالبدشناسی و فیزیولوژی	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ تعداد ساعت: ۶۴	عنوان درس به فارسی: فیزیولوژی تولیدمثل عنوان درس به انگلیسی: Physiology of Reproduction
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					

هدف: آموزش مبانی فیزیولوژی تولیدمثل دام‌های اهلی در جهت مدیریت بهینه در دامداری‌ها.

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، آناتومی و فیزیولوژی تولیدمثلی حیوان ماده، آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تولیدمثلی حیوان نر، تمایز گنادها، هورمون‌های تولیدمثل، فحلی و هماهنگ کردن آن، فرآیند تولید سلول جنسی نر (spermatogenesis) و ماده (ovogenesis)، نقل و انتقال گامت، لقاد، جایگزینی، ابستنی، زایش و مراحل پس از آن، غده پستانی و شیردهی، ناهنجاری‌های تولیدمثل در نر و ماده، آناتومی و فیزیولوژی تولیدمثل در خروس و مرغ.

عملی:

مشاهده کشتارگاهی اندام‌های تناسلی نر و ماده، بافت‌شناسی اندام‌های تناسلی، تشخیص فحلی و استفاده از وسائل کمکی برای این منظور، تشخیص آبستنی با استفاده از روش‌های اولتراسوند و توشه رکنال، مشاهده زایش و کمک به انجام زایش در صورت لزوم.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

منابع:

- ۱- ضمیری، مج. (۱۳۸۵). فیزیولوژی تولیدمثل انتشارات حق شناس.
- ۲- ضمیری، مج. (۱۳۸۷). تولیدمثل در گاو (ترجمه). انتشارات دانشگاه شیراز.
- 3- Hafez, E. S. E. & Hafez, B. (2013). Reproduction in farm animals. John Wiley & Sons.

دروس پیش نیاز اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد	۱ واحد عملی	۲ واحد نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به فارسی: پرورش گاو شیری عنوان درس به انگلیسی: Dairy Cattle Production
☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار						

هدف: آشنایی با اصول پرورش گلهای گاو شیری شامل تغذیه، تولیدمثل، اصلاح نژاد و مدیریت

سرفصل درس:

نظری:

تاریخچه پیدایش و اهلی شدن گاو، وضعیت گاوداری در ایران و جهان، خصوصیات کلی فیزیولوژی و تشریح گاو، صفات و مشخصات نژاد گلهای شیری (نژادهای بومی ایران و معروف دنیا)، تحوه ارزیابی و انتخاب در گلهای شیری، روند اصلاح نژاد در گلهای شیری، سامانه‌های اصلاح نژادی در گلهای شیری، تولیدمثل گاو (فحل‌بایی، تلقیح، کنترل آبستنی)، عوامل مؤثر بر تولیدمثل (شرایط اقتصادی)، ساختمانها، تأسیسات و تجهیزات گاوداری، مواد خوراکی مصرفی در گاوداری، اصول تغذیه و سامانه‌های خوراک دادن گاو شیری، سامانه‌های نگهداری و پرورش گاو شیری (آزاد و بسته)، فیزیولوژی تولید و ترشح شیر، عوامل مؤثر بر ترکیبات شیر، مدیریت شیردوشی گله، سلامتی و اصول بهداشت گله گلهای شیری، مدیریت و اصول اداره یک گله گاو شیری.

عملی:

مقید کردن گاو به روش‌های مختلف، تشخیص سن گاو، نحوه قضاوت ظاهری و ارزیابی فنوتیپی گاو، روش‌های مختلف شیردوشی (دستی، ماشینی)، سم چینی گاو، شماره‌گذاری (به روش برودت، داغ، نصب شماره در بدن گاو ...)، شاخ سوزی و شاخ بری گاو گوساله، حلقه انداختن در بینی گاو بر دشته، روش‌های اخته کردن گوساله‌های نر، تمیز کردن گاو چیدن موهای اضافی بدن گاو، بهداشت گاوداری، نظافت جایگاه‌ها (شستشو، ضد عفونی، سوزائیدن)، نظافت شیردوشی، اداره واحد گاوداری، تهیه پروره.

بازدید: مرکز پرورش گاو شیری

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروره
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

منابع:

- ۱- قربانی، غ.ر. (۱۳۷۵). پرورش گاو شیری (ترجمه). انتشارات امیر کبیر.
- ۲- دهقان بنادکی، ه. و همکاران (۱۳۸۸). اصول کاربردی پرورش گلهای شیری (ترجمه). انتشارات جهاد دانشگاهی تهران

عنوان درس به فارسی: پرورش طیور	تعداد واحد: ۳	نوع واحد: ۶۴	تعداد ساعت: ۳	تخصصی	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	دروس پیش‌نیاز، اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد
عنوان درس به انگلیسی: Poultry Production	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	سفر علمی ■ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □				

هدف: آشنایی با اصول پرورش طیور

سرفصل درس:

نظری:

نژادهای مهم طیور و مشخصات هر یک از آن‌ها، ارزیابی نژادهای مختلف طیور برای تولید گوشت یا تخم مرغ با توجه به شرایط اقلیمی، معرفی سویه‌های تجاری مهم، وضعیت پرورش طیور در ایران و جهان، شناسایی اندام‌های مختلف بدن طیور و عملکرد آن‌ها، عوامل مؤثر بر رشد و تولید مثل (محیطی، فیزیولوژیکی و زنتیکی)، انواع سامانه‌ها و روش‌های پرورش طیور، اصول و تفاوت پرورش جوچه‌های گوشتی، پولت تخم‌گذار و مرغ مادر، ساختمان‌ها، تأسیسات و تجهیزات مرغداری، چگونگی تأمین رطوبت، دما، نور و تهویه در سالن‌های مرغداری و نحوه محاسبه مقدار موردنیاز آن‌ها، نحوه آماده‌سازی سالن، انواع بسته و نحوه محاسبه تراکم گله، انواع آب‌خواری و دان‌خواری‌های طیور، مواد خوارکی مصرفی در مرغداری، اصول تغذیه و مدیریت خوارکدهی در طیور، اصول بهداشت و قرنطینه، واکسیناسیون و نحوه پیشگیری از بیماری‌های طیور، جوجه‌کشی، اصول اداره یک واحد پرورش طیور.

عملی:

تشریح بدن مرغ، قضاؤت ظاهری طیور، آماده‌سازی سالن، انواع واکسیناسیون و خون‌گیری، نوک چیزی، تاج‌بری، قطع سیخک، تعیین کیفیت تخم مرغ خوارکی، مشاهده انواع آبخوری، دان‌خواری، کار با سامانه‌های گرمایش، سرمایش و تهویه، کار با ماشین‌های جوجه‌کش، نحوه تهیه جیره طیور، ذبح، برکنی و بسته‌بندی مرغ، تهیه پروژه.

بازدید: مرکز پرورش طیور

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۵	۲۵	۴۵	۱۵

منابع:

- ۱ - فرخوی، م..، سیگارودی، ت. و نیکنفس، ف. (۱۳۷۳). راهنمای کامل پرورش طیور (ترجمه). چاپ دوم، انتشارات کوثر.

دروس پیش‌نیاز اصول تغذیه ، اصول اصلاح نژاد	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به فارسی: پرورش گوسفند عنوان درس به انگلیسی: Sheep production
☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					

هدف: آشنایی با اصول پرورش و نگهداری گوسفند به منظور بهبود تولید گوشت، شیر و پشم.

سرفصل درس:

نظری:

تاریخچه اهلی شدن گوسفند، پراکندگی گوسفند در جهان، هدف از پرورش گوسفند، نژادهای مختلف گوسفند ایران و جهان (گوشته، پشمی و شیری و چندمنظوره)، ابزار و تجهیزات گوسفندداری (ساختمان‌ها، تجهیزات غذا و آب، تجهیزات مرتبط با کنترل رفتار و مهار گوسفند)، تولیدمثل و سامانه‌های جفت‌گیری در گوسفند، بهداشت (امنیت زیستی، بیماری‌ها، واکسیناسیون گله و کنترل انگلهای داخلی)، سامانه‌های زایش، آمادگی برای زایش، مراحل زایش، مراقبت از بره متولدشده، شاخ سوزی و اخته کردن، از شیرگیری، مدیریت (مراقبت‌های سه، پشم‌چینی، تعیین هویت و رکوردگیری، تصحیح وزن از شیرگیری)، خواراک و خواراک دادن (احتیاجات غذایی گله، مواد خواراکی، جبره متعادل، تغذیه میش، تغذیه بره، تغذیه دام در مرتع، بازاریابی بره، پشم و فروش دام)، اقتصاد گوسفندداری، اصلاح نژاد (صفات اقتصادی، روش‌های رکوردبرداری، تحلیل داده‌ها و انتخاب)، امیخته‌گری و سنتز نژاد در گوسفند.

عملی:

مقید کردن، تعیین سن، قضاوت ظاهری در گوسفند، سه چینی، پشم‌چینی، اخته کردن، علامت‌گذاری، رکوردبرداری، تهیه پروزه با راهنمایی استاد.

بازدید: مراکز پرورش گوسفند

روش ارزیابی (درصد):

پروزه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
۲۰	۴۰	۳۰	۱۰

منابع:

- خالداری، م. (۱۳۸۷). اصول پرورش گوسفند و بز. انتشارات جهاد دانشگاهی تهران
- ولی زاده، ر. (۱۳۹۰). پرورش گوسفند و بز. انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- 3- Ensminger, M.E. (2008). Sheep and goat production (6th edition)(Science).

دروس پیش نیاز اصول تغذیه ، اصول اصلاح نژاد	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به فارسی: پرورش بز
		آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد	سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار		عنوان درس به انگلیسی: Goat production

هدف: آشنایی با اصول نگهداری و پرورش بز به منظور تولید شیر، گوشت و کرک

سرفصل درس:

نظری:

- نظری: مقدمه، هدف از پرورش بز (گوشت، شیر و کرک)، نژادهای بز در ایران و جهان (گوشتی، مویی، کرکی و شیری و چند منظوره)، ابزار و تجهیزات موردنیاز در پرورش بز (ساختمانها، تجهیزات، غذا و آب، تجهیزات مرتبط با کنترل رفتار و مهار بز)، تولید مثل و سیستم‌های جفت‌گیری در بز، پهداشت (امنیت زیستی، بیماری‌ها، واکسیناسیون گله و کنترل انگل‌های داخلی)، زایش (سامانه‌های زایش، آمادگی برای زایش، مراحل زایش، مراقبت از بزغاله متولدشده، شاخ سوزی و اخته کردن، از شیر‌گیری)، مدیریت (مراقبت‌های سه، کرک چینی، تصحیح وزن از شیر‌گیری)، خوراک و خوراک دادن (احتیاجات غذایی گله، مواد خواراکی، جیره متعادل، تغذیه بز ماده، تغذیه بزغاله، مدیریت مرتع، مدیریت چراگاه)، شکارچی‌ها (کنترل شکارچی‌ها، حفاظت دام)، بازاریابی بز، بازاریابی کرک، فروش دام، جنبه‌های اقتصادی پرورش بز، بهبود زنگنه (صفات اقتصادی، روش‌های رکوردداری و تعیین هویت، تحلیل داده‌ها و انتخاب)، انجمن‌های مرتبط با بز.

عملی:

مقید کردن، تعیین سن، قضاوت ظاهری، سم چینی، چیدن الیاف، علامت‌گذاری، رکوردداری، تهیه پروزه، بازدید: واحدهای پرورش بز

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروره
۱۰	۳۰	۴۰	۲۰

منابع:

- ۱- خالداری، م. (۱۳۸۷). اصول پرورش گوسفند و بز.
- ۲- دهقان بنادکی، م، خلیل وندی، ح.و. (۱۳۹۲). تغذیه و خوراک‌دهی بزهای شیری (ترجمه). انتشارات آبیز
- ۳- ولیزاده، ر. (۱۳۹۰). پرورش گوسفند و بز. انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.

4- Erslinger (2008), Sheep and goat production.

 <p>دروس پیش‌نیاز اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد</p>	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی نوع واحد	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به فارسی: پرورش زنبور عسل عنوان درس به انگلیسی: Honey Bee keeping
		☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد	☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار	

هدف: آموزش تئوری و عملی پرورش زنبور عسل به منظور طراحی، مدیریت و اجرای پروژه های زنبور داری و تولید فرآورده های آن

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، تاریخچه زنبور داری در ایران و جهان، وضعیت زنبور داری در ایران و جهان، طبقه بندی گونه ها و نژاد های مختلف زنبور عسل، مورفولوژی داخلی و خارجی زنبور عسل، بیولوژی زنبور عسل، رفتار شناسی و حواس زنبوران عسل، نقش زنبور عسل در گرد هاشمی زنانه محصولات زراعی، باقی و محیط زیست، تغذیه زنبور عسل، مدیریت کلنی های زنبور عسل، زنتیک و اصلاح نژاد زنبور عسل، نحوه تولید محصولات مختلف از کلنی زنبور عسل، بررسی اثر تنش های مختلف محیطی در روند طبیعی زندگی زنبوران عسل، بیماری ها، آفات و شکارچیان و پارازیت های زنبور عسل، اثرات سهم پاشی های نامطلوب در زنبور عسل.

عملی:

بازدید از زنبورستان، شناسایی ملکه، زنبوران نر و کارگر و تشخیص مقایسه ای خصوصیات مورفولوژی خارجی آنها، شناسایی کندو اجزای مختلف تشکیل دهنده آن، مقایسه کندوهای مدرن و سنتی مختلف شامل کندوهای لانگستروت، دادات و غیره، تقسیم و تکثیر کلنی ها، روش های مختلف معرفی ملکه به کندو، روش های مختلف ادغام کلنی ها، برداشت محصولات مختلف از کندو، دیدن آفات و امراض در آزمایشگاه، اعمال روش های مختلف مبارزه با آنها.

بازدید: مناطق مهم پرورش زنبور عسل در استان ها و از زنبورستان های بزرگ آن منطقه

روش ارزیابی (درصد):

پروره	آزمون های نهایی	میان قرم	ارزشیابی مستمر
۳۰	۳۰	۲۰	۲۰

منابع:

- شهرستانی، ن. (۱۳۸۶). پرورش زنبور عسل. انتشارات سپهر.
- عیادی، ر.، احمدی، ع.ا. (۱۳۶۹). پرورش زنبور عسل. چاپخانه راه تجات اصفهان.
- Dietz, A. (1975). Nutrition of the adult honey bee. The hive and the honey bee. Dadant & Sons. Hamilton, Pp 125-147.

 دروس پیش‌نیاز ریاضی عمومی	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به فارسی: مبانی آمار و کاربرد آن در علوم دامی عنوان درس به انگلیسی: Principles of Statistics and its Application in Animal Science
☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد	☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار				

هدف: ارتقای سطح علمی دانشجویان در زمینه جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها، به کارگیری روش‌های آماری در ارزیابی عملکرد واحدهای دام و طیور جهت تحلیل متناسب فاکتورهای مؤثر بر عملکرد صفات اقتصادی.

سرفصل درس:

نظری:

تعریف علم آمار، متغیرهای کیفی و کمی، جامعه و نمونه، آمارهای همگرایی و تهوع، احتمالات و قانون ضرب احتمالات، جایگشت و ترکیب، قضیه بیز، توزیع احتمال متغیرهای ناپیوسته (توزیع برنوی، توزیع دوجمله‌ای، توزیع فوق هندسی و توزیع پواسن)، توزیع احتمال متغیرهای پیوسته (توزیع یکنواخت، توزیع نرمال، توزیع کی دو، توزیع استیودنت و توزیع F)، قضیه حد مرکزی، آزمون فرض‌ها، خطای نوع اول و خطای نوع دوم، آزمون میانگین‌ها، آزمون تفاوت دو میانگین (نمونه‌های کوچک و بزرگ)، برآورد نقطه‌ای و برآورد فاصله‌ای، تابعیت ساده و برآورد ضرایب تابعیت، آزمون رابطه تابعیت، ضریب همبستگی و آزمون ضریب همبستگی، روش‌های نمونه‌برداری و محاسبه اندازه نمونه.

عملی:

وارد نمودن اطلاعات و انجام آزمون‌های آماری، حل مسائل آماری مرتبط با مباحث تئوری با ذکر مثال‌های کاربردی از اطلاعات مزارع دام و طیور.

روش ارزیابی (درصد):

پروردۀ	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
	۵۰	۴۰	۱۰

منابع:

- هنرور، م، مهری، م و تاجداری، ب. (۱۳۸۶). آمار و طرح‌های آزمایشی در علوم دامی و سایر رشته‌های مرتبط به همراه دستورات و توضیحات SAS انتشارات انا.
- زمانی، ب. (۱۳۹۰). طرح‌های آماری در علوم دامی. انتشارات دانشگاه پوعلی سینا
- Kaps, M., Lamberson, W.R.(2009). Biostatisticsfor Animal Science. CABI.

دروس پیش‌نیاز مبانی آمار و کاربرد آن در علوم دامی	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به فارسی: طرح‌های آزمایشی در علوم دامی عنوان درس به انگلیسی: Experimental Designs in Animal Science
	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐		

هدف: آشنایی دانشجویان با اصول طراحی و نحوه اجرای یک آزمایش مناسب جهت شناسایی عوامل مؤثر بر عملکرد حیوانات تو زی ارزیابی یک تیمار جدید.

سرفصل درس:

نظری:

اصول طراحی یک آزمایش، تعریف تیمار، واحد آزمایشی در علوم دامی، تکرار، اشتباہ آزمایشی، تعداد تکرار موردنیاز، متغیرهای ثابت و تصادفی، مدل‌های آماری ثابت و تصادفی، توشن مدل مناسب جهت یک طرح آزمایش، اصول تجزیه واریانس، فرض‌های تجزیه واریانس، تنظیم تجزیه واریانس یک‌طرفه و دو‌طرفه، آنالیز طرح‌های آماری با بیش از یک مشاهده در هر واحد آزمایشی، طرح‌های آزمایش نامتعادل، انواع مقایسه میانگین‌ها، حداقل میانگین‌مربعات، آزمایش‌های فاکتوریل، آنالیز کوواریانس، تجزیه داده‌های تکرار شده در زمان، تجزیه داده‌های دارای تغییرات ناپیوسته، مقایسات گروهی و بررسی روند پاسخ، طرح‌های آشیانه‌ای، طرح‌های گردان، آشنایی با مدل‌های خطی.

عملی:

استفاده از نرم‌افزارهای آماری و بدويژه SAS یا Minitab جهت ورود و پردازش داده‌ها و تحلیل آماری نتایج، حل مسائل مرتبط با انواع طرح‌های آزمایشی.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردگار
۱۰	۳۵	۴۰	۱۵

منابع:

- ۱- زمانی، پ. (۱۳۹۰). طرح‌های آماری در علوم دامی. انتشارات دانشگاه بوعلی سینا
- ۲- هترور، ه.، مهری، ه. و تاجداری، پ. (۱۳۸۶). آمار و طرح‌های آزمایشی در علوم دامی و سایر رشته‌های مرتبط به حیوان دستورات و توضیحات SAS. انتشارات آنا.

3- Kaps, M., Lamberson, W.R. (2009). Biostatistics for Animal Science. CABI.

4- Morris, T.R. (1999). Experimental design and analysis in animal sciences. CABI.

عنوان درس به فارسی: ارزیابی تولیدات دام و طیور	عنوان درس به انگلیسی: Evaluation of animal and poultry products
دروس پیش‌نیاز	۲ واحد نظری
تخصصی	نوع واحد
	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐

هدف: شناخت و ارزیابی کیفی تولیدات دام و طیور از قبیل شیر، گوشت، تخم مرغ و الیاف دامی و پوست

سرفصل درس:

نظری:

شناخت معیارهای ارزیابی کیفی شیر، گوشت و تخم مرغ، مقایسه کیفیت و ترکیب شیر تولیدشده در دام‌های مختلف، مقایسه کیفیت تخم تولیدشده توسط ماکیان، روش‌های فرآوری و آماده‌سازی الیاف دامی و پوست دامها و طیور (شترمرغ)، آشنایی با استانداردهای کیفی تولیدات دامی جهت صنایع تبدیل و مصرف انسانی.

عملی: -

روش ارزیابی (درصد):

پروردۀ	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
-	۴۵	۴۰	۱۰

منابع:

- 1- Hui, Y. H., Nip, W.-K., & Rogers, R. & Young, A. (2005). Meat science and applications. Taylor & Francis e-library.Hui, Y. H., Nip, W.-K., & Rogers, R. (2001). Meat science and applications. CRC Press.
- 2- Lazzaroni, C., Gigli, S., & Gabiña, D. (2007). Evaluation of carcass and meat quality in cattle and sheep. Wageningen Academic Pub.
- 3- Boylston, T., Chen, F., Coggins, P., Hydlig, G., McKee, L., Kerth, C., & Nollet, L. M. (2012). Handbook of meat, poultry and seafood quality. John Wiley & Sons.
- 4- Stadelman,W.J.&Cootterill,O.J.(1994).EggscienceandTechnology.HaworthPress

دورس پیش‌نیاز	۳ واحد نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: رفتارشناسی و تنفس در حیوانات مزرعه‌ای
			■ تدارد	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	عنوان درس به انگلیسی: Behavior and Stress in Farm Animals

هدف: شناخت رفتارهای دام‌های اهلی.

سرفصل درس:

نظری:

حوال در دام و پرندگان اهلی، رفتارهای مادری، بررسی رفتارهای تولیدمثلی نر و ماده، اثر متقابل بین نوزاد و مادر، رفتارهای تهاجمی و تغذیه‌ای، هورمون‌شناسی رفتار، اثر متقابل بین رفتارهای انسان و دام، تأثیر جایگاه‌های مختلف بر رفتار دام، ایجاد امنیت در محیط کار با دام، رُنتیک رفتار، رفتارهای اجتماعی، رفتارهای کلیشه‌ای، هموستازی و اندام‌های درگیر در پایداری هموستازی بدن - سازدهای تنفس (فیزیکی، اجتماعی، محیطی و تغذیه‌ای و ...) - تغییرات فیزیولوژیک ناشی از تنفس-فاکتورهای قابل اندازه‌گیری فیزیولوژیک و رفتاری نشان‌دهنده سطح آسایش در حیوان - مفاهیم آسایش - سازه‌های مؤثر بر آسایش - جنبه‌های اختصاصی آسایش (گاو شیرده، گوساله، پرندگان اهلی) - آسایش دام هنگام جابه‌جایی، فروش و کشتار مدیریت گله‌ها (پرورش متراکم) در شرایط تنفس، اصول اخلاقی و آسایش دام‌ها، روش‌های توبن در تأمین آسایش دام‌های مزرعه‌ای.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۳۵	۵۵	-

منابع:

- ۱- سروچ، ح.، فامیل‌مرود، ن. و نوغلان، د. (۱۳۸۷). رفتارشناسی طیور (ترجمه)، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲- ضمیری، م. ج. و همکاران. (۱۳۹۰). آسایش و تنفس در دام‌ها و جوندگان اصلی انتشارات حق شناس، رشت.
- 3- Houpt, K.A. (2004). Domestic Animal Behavior for veterinarians and Animal Scientists(4th edition). John Wiley & Sons.
- 4- Moberly, G.P. & Mench, J. A. (2000). The Biology of animal CABI.

کارورزی

Internship

هدف کلی این درس آشتایی دانشجویان با موارد عملی و کسب مهارت‌های لازم جهت ورود به بازار کار و پذیرش مسئولیت‌های کارشناسی در واحدهای تولیدی، و دستگاه‌های اجرایی و پژوهشی است.

سرفصل درس:

عملی:

با توجه به اهمیت این درس و ضرورت داشتن فرصت کافی جهت آموزش عمیق‌تر و کارآئی بیشتر، این درس در طی چهار نیمسال (مجموعاً با ارزش ۷ واحد درسی عملی) به شرح زیر و در چهار بخش: کارورزی ۱، کارورزی ۲، کارورزی ۳، کارورزی ۴ تعریف شده است. برای اجرای هر یک از بخش‌های زیر، حداقل چهار ساعت در هفته و در طول هر یک از نیمسال‌های تحصیلی تعیین شده، دانشجو باید در مزرعه پرورش دام و طیور و یا بخش خصوصی تحت نظر استاد راهنمای درس حضور باید و در پایان هر نیمسال اقدام به تهیه گزارش از عملکرد خود نماید.

دروس پیش‌نیاز	۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۱	عنوان درس به فارسی: کارورزی ۱ ^۰
				تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Internship 1
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

زمان اجرای این درس، نیمسال چهارم سال تحصیلی است.

هدف:

هدف کلی این درس آشنایی دانشجویان با موارد عملی پرورش دام و طیور است.

سرفصل درس:

عملی:

شناخت دام‌ها و پرندگان تجاری، شناخت مواد خوراکی، شناخت نیازهای غذایی دام و طیور (در حد کلی)، شناخت ساختمان‌ها و تجهیزات دام و پرندگان، آشنایی با اصول عملی بهداشتی نگهداری مواد خوراکی (اتیار، سپیلو)، آماده‌سازی مواد خوراکی، تمیز کردن جایگاه‌ها، و ارائه گزارش عملیات به استاد راهنمای.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ

منابع:

دروس پیش‌نیاز	۲ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد :	عنوان درس به فارسی:
				۲	کارورزی ۲
تعداد ساعت : ۶۲					عنوان درس به انگلیسی: Internship 2

اموزش تكميلی عملی: دارد ندارد
 سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار

* زمان اجرای این درس، تیم سال پنجم سال تحصیلی است.

هدف:

هدف این درس، آشنایی دانشجویان با تغذیه دام و پرندگان، تولیدمثل، اصلاح نژاد است.

سرفصل درس:

عملی:

آماده‌سازی جیره‌ها، توزین و تهیه جیره، توزین دام و طیور، رکوردداری شیر، رکورد برداری تولید تخم مرغ، ثبت مشخصات (شماره گوش و بال، پلاک کوبی، داغ ازت، ثبت شجره و ...)، ثبت اطلاعات و رکوردها، آماده‌سازی سالن‌های پرورش (جوچه گوشتی، مرغ تخم‌گذار، و ...)، آشنایی با سالن‌های نگهداری گوسفند و بز، و گاوهاشی شیری و گوشتی)، ارائه گزارش کتبی به استاد راهنمای.

روش ارزیابی (درصد):

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروردگار

منابع:

دروس پیش‌نیاز	۲ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲	عنوان درس به فارسی: کارورزی ۳
				تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به انگلیسی: Internship 3
☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					

* زمان اجرای این درس، تیم سال ششم سال تحصیلی است.

هدف:

هدف این درس، آشنایی دانشجویان با موضوعات تخصصی مرتبط با پرورش دام و پرندگان است.

سرفصل درس:

عملی:

پرورش گوساله، بره، بزغاله (تغذیه، بهداشت و واکسیناسیون، شاخ‌سوزی و توک چینی، داده برداری و ثبت اطلاعات پروراپریندی گوساله، بره، بزغاله و ...).
 انجام شیردوشی (تحویه کار با دستگاه، ضد عقوتی پستان، شیردوشی، رکورددگیری و ...).
 امور تولید مثلی (همزمان سازی، تلقیح مصنوعی، سونوگرافی، زایمان دام، چرخه‌های فحلی و ...).
 سم چینی، پشم و موچینی، خوراندن داروهای ضدانگلی، حمام ضد کنه و تشخیص و تعیین سن دام.
 پرورش جوجه‌های گوشته، تخمگذار و مرغ تخمگذار، پرورش بذرچین و سایر ماکیان، (تغذیه، واکسیناسیون و بهداشت، مدیریت نور، رطوبت و تهویه سالن، تنظیم آبخواری‌ها و دان خوری‌ها، توزین، ثبت اطلاعات و ...)
 ارانه گزارش کتبی به استاد راهنمای.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ

منابع:-

عنوان درس به فارسی: کارورزی ۴	تعداد واحد : ۲	نوع واحد :	۶۴	تعداد ساعت :	۲	عنوان درس به انگلیسی: Internship 4
	آموزش تكميلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	زمان اجرای این درس، نیمسال هفتم سال تحصیلی است.			

هدف:

هدف این درس کسب توانایی مدیریت پرورش دانشجویان است.

سرفصل درس:

عملی:

براساس علاقه دانشجو و با هماهنگی استاد راهنمای، دانشجویان به صورت گروهی در یکی از موارد زیر فعالیت عملی خواهند داشت:

پرورش طبیور (جوچه گوشته، نیمچه تخمگذار، مرغ تخمگذار، بوقلمون، بلدرچین و ...).

پرواربندی (گوساله، بره، بزغاله و ...).

پرورش گاو شیری (گاوهای شیرده، خشک و آبستن، تلیسه، گوساله).

پرورش گوسفند (بره، گله داشتی، نرهاي عولد).

پرورش بز (بزغاله، گله داشتی، ترهاي مولد).

پرورش زنبور عسل

ارائه گزارش کامل (عملیات فنی، محاسبات اقتصادی) و کتبی به استاد راهنمای.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	بروزه

منابع:-

دروس پیش‌نیاز پرورش طیور	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: پرورش مرغ تخم‌گذار عنوان درس به انگلیسی: Laying Hen Production
☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					

هدف: آشنایی تکمیلی با پرورش مرغ تخم‌گذار

سرفصل درس:

نظری:

اهمیت، مشخصات ترازهای مرغ‌های تخم‌گذار، سویه‌های تجاری مرغ‌های تخم‌گذار، دستگاه تولیدمثل مرغ‌های تخم‌گذار، روش‌های نگهداری مرغ‌های تخم‌گذار (بستر و قفس)، نوع آشیانه، لوازم و تجهیزات مورد تیاز برای پرورش نیمچه و مرغ تخم‌گذار، نقش نور و چگونگی مدیریت آن در پرورش نیمچه و مرغ تخم‌گذار، مدیریت پرورش، تقدیمه، بهداشت واکسیناسیون در دوران پرورش و تولید، بازاریابی تخم‌مرغ، علل، اثرات و چگونگی برنامه‌های تولکبری، نحوه انبارداری تخم‌مرغ، افزایش ارزش افزوده تخم‌مرغ (تولید تخم‌مرغ‌های با زرده دارای رنگدانه، ویتامین‌ها)، آشنایی با راههای پرورش سویه‌های تجاری مرغ تخم‌گذار در ایران.

عملی:

حل تمرین‌های جیره‌نویسی، نمایش فیلم‌های آموزشی مرتبط، مقایسه روند قیمت اقلام خوراک و نهاده‌ها و گوشت مرغ و تجزیه و تحلیل آن‌ها، نحوه محاسبه سود و زیان و قیمت تمام شده در مرغداری تخم‌گذار، آشنایی با داروهای مورد مصرف، تشریح تناسلی مرغ، قضاؤت ظاهری مرغ‌های تخم‌گذار، تعیین کیفیت تخم‌مرغ خوراکی.

بازدید: از مزارع مرغ تخم‌گذار

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۳۵	۴۵	۱۰

منابع:

- ۱- فرخوی، م.، سیگارودی، ت. و نیکنفوس، ف. (۱۳۷۳). راهنمای کامل پرورش طیور (ترجمه). چاپ دوم، انتشارات کوترا.
- ۲- شیوازاد، م. و صدایی، غ.ر. (۱۳۸۸). تقدیمه طیور. انتشارات دانشگاه تهران

عنوان درس به فارسی: پرورش جوجه گوشتی	تعداد واحد : ۲	نوع واحد :	تخصصی	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	دروس پیش‌نیاز پرورش طیور
عنوان درس به انگلیسی: Broiler Production	تعداد ساعت : ۴۸	نیارد ☒	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☒ سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	

هدف: آشنایی دانشجویان با پرورش جوجه گوشتی در ایران و تنظیم جیره‌های غذایی این برندگان در سنین مختلف

سرفصل درس:

نظری:

تاریخچه و منشأ جوجه‌های گوشتی، سویه‌های مطرح تجاری در دنیا و ایران، اهمیت و سودآوری پرورش جوجه گوشتی، ضوابط و شرایط انتقال جوجه به سالن‌های پرورش، مشخصات سالن‌های پرورش جوجه گوشتی، تجهیزات پرورش جوجه‌های گوشتی در روش‌های بستر و قفس، نقش عوامل محیطی (دما، هوا، نور) در پرورش جوجه‌های گوشتی، سامانه‌ها و دوره‌های پرورش جوجه‌های گوشتی، جیره‌نویسی، تغذیه و خوراک‌دهی جوجه گوشتی، مقایسه جداول غذایی سویه‌های مختلف، ضوابط و شرایط بارگیری و ارسال جوجه‌های گوشتی به کشتارگاه.

عملی:

حل تمرین‌های جیره‌نویسی، تماش فیلم‌های آموزشی مرتبط، مقایسه روند قیمت اقلام خوراک و نهاده‌ها و گوشت مرغ و تجزیه و تحلیل آن‌ها، نحوه محاسبه سود و زیان و قیمت تمام‌شده در مرغداری گوشتی، آشنایی با داروهای مورد مصرف.

بازدید: مراکز پرورش جوجه گوشتی

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پژوهه
۱۰	۳۵	۴۵	۱۰

منابع:

- فرخوی، م.-سیگارودی، ت. و نیکنفس، ف. (۱۳۷۳). راهنمای کامل پرورش طیور (ترجمه). چاپ دوم، انتشارات کوتیر
- پور رضا، ج. (۱۳۸۹). اصول علمی و عملی پرورش طیور (چاپ بازدهم). جهاد دانشگاهی اصفهان

دروس پیش‌نیاز فیزیولوژی تولیدمثل	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: فناوری‌های تولیدمثلی طیور عنوان درس به انگلیسی: Reproductive Techniques in poultry
		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☒ سمینار ☐		

هدف: آشنایی با فن‌های گوناگون تولیدمثلی در پرندگان اهلی.

سرفصل درس:

نظری:

آشنایی با دستگاه تولیدمثل طیور، مدیریت تولیدمثل، دستکاری طول مدت روشناختی (کنترل بلوغ جنسی، کنترل زمان تخمک‌گذاری، روشناختی دائمی و غیر دائمی، پروری اجباری)، تأثیرات تغذیه بر تولیدمثل (تشکیل تخمر مرغ، پروری اجباری، محدودیت غذایی و پدیده کرجی، غریزه مادری، میزان باروری، جوجه‌درآوری)، تلقیح مصنوعی (جمع‌آوری، ارزیابی و ذخیره‌سازی اسپرم، تلقیح)، روش‌های ارزیابی میزان باروری و جوجه‌درآوری، تاثرانی‌های تولیدمثل و راه‌های تشخیص آن، تعیین جنسیت جوجه یکروزه، اخته کردن، تغییر دادن جنسیت.

عملی:

جمع‌آوری منی و ارزیابی آن، رقیق کردن منی، تلقیح مصنوعی.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان قرم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۲۵	۴۵	۱۰

منابع:

۱- ضمیری، م.ج. (۱۳۸۵). فیزیولوژی تولیدمثل. انتشارات حق شناس.

۲- Hafez, E. & Hafez, E. (2000). Reproduction in farm animals.

پرورش طیور	دروس پیش‌نیاز	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: پرورش مرغ اجداد و مادر
			آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	سفر علمی ■ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □		عنوان درس به انگلیسی: Broiler Grand Parents & Breeder Production

هدف: آشنایی با اصول پرورش مرغ‌های مولد

سرفصل درس:

نظری:

اهمیت پرورش مرغ‌های اجداد و مادر، نمودار روند تولید جوجه گوشتی و تخم‌گذار از لاین، سویه‌های تجاری مطرح، مقایسه میزان سودآوری یک واحد مرغ مادر در مقایسه با جوجه گوشتی، اهداف، برنامه‌ها و احتیاجات تولیدی گله مادر، روش‌های پرورش مرغ مادر، نحوه طراحی مزرعه مرغ مادر، آماده‌سازی سالن، مدیریت پرورش نیمچه (نوک چینی، خطاهای تشخیص جنسیت، مدیریت تغذیه و محدودیت خوارکدهی، مدیریت وزن بدن در دوران پرورش، یکنواختی وزن بدن، مدیریت نور، شکل‌گیری عضلات، بردازه‌گیری و طول استخوان‌های ساق و جناغ، مدیریت آب)، مدیریت خروس‌ها (نسبت خروس به مرغ، اسپایکینگ، حذف خروس‌ها، نحوه اختلاط خروس‌ها و مرغ‌ها، مدیریت تغذیه وزن خروس‌ها در دوران پرورش و بالاً‌اخص دوران تولید، مدیریت دان خوری خروس‌ها در دوران تولید)، مدیریت دوران تولید (اهمیت وزن تخم‌مرغ، کنترل وزن، کرج شدن پرنده‌گان، مدیریت تغذیه در دوران تولید، خوارک مزاد، کاهش خوارک مصرفی با توجه به درصد تولید، سامانه‌ها و مدیریت دان خوری در دوران تولید، مدیریت نور، مدیریت لانه‌های تخم‌گذاری و جمع‌آوری تخم‌مرغ، نحوه جمع‌آوری، پاک‌سازی، ضد عفونی و ذخیره تخم‌مرغ، ارسال و حمل و نقل با تخم‌مرغ به جوجه‌کشی، عوامل مؤثر بر تولید تخم‌مرغ، باروری و جوجه درآوری، مشکلات باروری و جوجه درآوری مرتبط با مدیریت گله مادر، اصول بهداشت، خون‌گیری واکسیناسیون مرغ مادر، SG، SE، SP، MS، MG، لنتگش، کوکسیدیوز، سندروم مرگ ناگهانی، مدیریت پست، برنامه‌های تولک‌بری، تفاوت‌های پرورش مرغ اجداد و مادر، عملکرد تخدمان، تأثیر نور بر عملکرد تخدمان، مکانیسم گرچی و برزیزی (تولک‌بری)، دستگاه تولیدمتشی در خروس، نگهداری اسپرم پس از جفت‌گیری در مرغ، باروری و تشکیل تخم‌مرغ و عوامل مؤثر بر آن، تولیدمتشی غیرطبیعی، تلقیح مصنوعی نزاده‌های سنگین.

عملی:

حل تمرین‌های جبر‌نویسی، نمایش فیلم‌های آموزشی مرتبط، مقایسه روند قیمت اقلام خوارک و نهاده‌ها و جوجه یکروزه و تجزیه و تحلیل آن‌ها، نحوه محاسبه سود و زیان و قیمت تمام‌شده در مرغداری مادر، آشنایی با داروهای مورد مصرف.

بازدید: مراکز پرورش مرغ مادر

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پرروزه
۱۰	۲۵	۴۵	۱۰

منابع:

- زاغری، مجتبی (۱۳۸۸)، پرورش مرغ مادر گوشتی (ترجمه)، انتشارات لاهیجی

دروس پیش‌نیاز پرورش طیور	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: جوچه‌گشی عنوان درس به انگلیسی: Egg Incubation
		آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد	سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار		

هدف: آشنایی دانشجویان با اصول جوچه‌گشی

سرفصل درس:

نظری:

انتخاب محل و طراحی ساختمان جوچه‌گشی، اصول فنی ماشین‌های جوچه‌گشی، تأمین حرارت، رطوبت، تهویه مطلوب در جوچه‌گشی، پیش‌بینی سیستم فاضلاب، درجه‌بندی و نگهداری تخم‌مرغ‌های نعلقه‌دار، رعایت ضوابط بهداشتی، تأثیر عوامل محیطی، زئنตیکی و تغذیه‌ای بر نطفه‌داری، رشد و ماندگاری جنین، قابلیت جوچه درآوری، نواقص جوچه‌گشی، ترابل شوتینگ و بررسی علل تولید جنین‌های غیرطبیعی، مرگ و میر جنین در مراحل مختلف جوچه‌گشی، عفونت‌های میکروبی تخم‌مرغ‌ها، عدم توانایی خروج بعضی از جوچه‌ها از تخم‌مرغ‌ها در پایان دوره جوچه‌گشی، کاهش جوچه درآوری، تولید جوچه‌های ضعیف (وازده)، کنترل کیفی، کمی و ارزیابی عملکرد اقتصادی جوچه‌گشی با توجه به عوامل مؤثر بر هزینه تولید، گله مادر، جوچه‌گشی و مراحل پس از جوچه‌گشی، ارائه و بررسی خصوصیات جوچه‌گشی در پرندگان مختلف مانند مدت‌زمان جوچه‌گشی، دما، رطوبت موردنیاز و

عملی:

ارزیابی و درجه‌بندی تخم‌مرغ نطفه‌دار، تعیین کیفیت پوسته و محتویات تخم‌مرغ و ترابل شوتینگ.

بازدید: از کارخانه‌ها جوچه‌گشی

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۵	۲۵	۴۵	۱۵

منابع:

- ۱- بورضا، ج. و کریمی، ا. (۱۳۹۰). کتاب جوچه‌گشی (ترجمه). انتشارات سازمان اقتصادی کشور.

دروس پیش‌نیاز اصول تغذیه، اصول جیره‌نویسی	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: جیره‌نویسی طیور عنوان درس به انگلیسی: Poultry Ration Formulation
		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐		

هدف: ایجاد توانایی در ارائه جیره با بهترین قیمت. در این درس کلیه مباحث برای پرندگان مختلف (نیمچه گوشتی، مرغ تخم‌گذار، مرغ مادر، بلدرچین، قرقاول، بوقلمون، شترمرغ) مورد توجه قرار می‌گیرد.

سرفصل درس:

نظری:

نسبت انرژی به پروتئین و تغییر سطح انرژی خوراک جهت دستیابی به بهترین قیمت، جیره‌نویسی بر اساس پروتئین خام و آمینواسیدهای قابل‌هضم، مقدار قابل‌دسترس مواد معدنی در منابع مختلف و نحوه محاسبه مکمل‌های معدنی وینامیته، الکتروولیت‌ها و نحوه متعادل نمودن الکتروولیت‌های خوراک، فرموله کردن کنسانترهای تجاری با درصدهای مختلف.

عملی:

تنظیم و ارزیابی جیره به صورت دستی، آموزش و کار با نرم‌افزارهای مختلف در جیره‌نویسی

روش ارزیابی (درصد):

پروردگار	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
۲۰	۴۰	۳۰	۱۰

منابع:

- ۱- زانگری، م. (۱۳۹۲). اصول نظری و عملی تغذیه طیور. دانشگاه تهران
- ۲- خسروی فر، اسد. (۱۳۸۶). راهنمای نرم‌افزار UFFDA انتشارات بریور
- ۳- جداول احتیاجات غذایی طیور: NRC, FEEDSTUFF
- ۴- کاتالوگ‌های برورشی سویدهای مختلف طیور گوشتی، تخم‌گذار و مادر

دروس پیش‌نیاز پرورش طیور	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: ساختمان و تأسیسات طیور عنوان درس به انگلیسی: Poultry House and Equipments
☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار					

هدف: آشنایی با ساختمان‌ها و تجهیزات پرورش طیور و نحوه طراحی آن‌ها

سرفصل درس:

نظری:

شرابط احداث جایگاه، مصالح ساختمانی و کاربرد آن‌ها در ساختمان‌های پرورش طیور، آشنایی با نقشه‌های ساختمانی، اصول تهیه و طراحی تهیه آشیانه‌ها، روش‌های گرمایش آشیانه‌های طیور، ساختمان‌ها و تأسیسات پرورش جوجه گوشتی، مرغ تخم‌گذار و گله‌های مادر، بررسی و آشنایی با کتاب نظام دام‌پروری ایران (وزارت جهاد کشاورزی)

عملی:

بررسی چند نمونه نقشه‌های اجراسده و تهیه پلان یک مجموعه مرغداری تخم‌گذار، ارائه طرح یک سالن مرغداری گوشتی بر روی بستر همراه با پلان‌های مختلف آن (جانمایی، نور رسانی، دان خوری، آبخوری و ...)، بررسی یک مرغداری تخم‌گذار و یک مرغداری گوشتی و تحلیل مسائل مربوط به رعایت مباحث علمی و خواص کشوری در آن‌ها، انجام تکالیف هفتگی مناسب با پیشرفت درس همراه با ارائه پلان‌های مربوطه

بازدید: تأسیسات طیور، انواع مرغداری‌های تخم‌گذار، گوشتی با سامانه‌های متفاوت پرورشی

روش ارزیابی (درصد):

پرورش	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
۲۰	۴۰	۳۰	۱۰

منابع:

- ۱- موسوی، س.ن. (۱۳۹۲) مدیریت تهیه و ارزی در سالن‌های توبن پرورش طیور، انتشارات دانش‌پرور.
- ۲- ایرانی، م. (۱۳۸۰). ساختمان‌ها و تأسیسات پرورش طیور، مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی.

دروس پیش‌نیاز پرورش طیور		۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به فارسی: پرورش بلدرچین
			آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	عنوان درس به انگلیسی: Quail Production

هدف: آشنایی دانشجویان با اصول پرورش بلدرچین

سرفصل درس:

نزادهای مختلف بلدرچین و خصوصیات هر یک از آن‌ها، شرایط اقلیمی مناسب برای پرورش بلدرچین، خصوصیات فیزیولوژیکی و آناتومیکی (بالاخص دستگاه گوارش و تولیدمثل) بلدرچین، رفتارشناسی بلدرچین، نوع آشیانه، لوازم و تجهیزات موردنیاز برای پرورش بلدرچین، نوع بستر، مدیریت پرورش، تغذیه، بهداشت واکسیناسیون، بیماری‌های خاص بلدرچین، اصلاح نژاد در بلدرچین، جوجه‌کشی، بازاریابی محصولات، ارائه برنامه مدیریت پرورش بر اساس تولید گوشت، تخم یا فروش جوجه آن‌ها.

بازدید: مرکز پرورش بلدرچین

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۳۰	۴۵	۱۵

منابع:

- ۱- اوحدی نیا، ح. (۱۳۷۵). هجری و مرغ مادر به انضمام مبحث جدید پرورش بلدرچین. مرکز نشر سپهر.
- ۲- آروین محروقی، ا. (۱۳۸۸). پرورش عملی بلدرچین از ابتداء تا انتها. انتشارات سروا.
- ۳- شکوهمند، م. (۱۳۸۷). پرورش بلدرچین. انتشارات نوریخش.

عنوان درس به فارسی: تفذیه گاو شیری	عنوان درس به انگلیسی: Dairy cow nutrition
تعداد واحد:	۲
تعداد ساعت:	۴۸
نوع واحد	تحصی
۱ واحد نظری	۱ واحد عملی
دروس پیش‌نیاز پرورش گاو شیری	پرورش گاو شیری
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐

هدف: آشنایی کاربردی تغذیه گاوهای شیری و نرم افزارهای تنظیم جیره

سرفصل درس:

نظری:

مقدهای بر روش‌های پیش‌بینی تغذیه‌ای گاوهای شیری، پیش‌بینی ماده خشک مصرفی با توجه به عوامل مؤثر بر آن، استفاده از معادلات و تجربه موجود در نرم افزارها، مقده و اهمیت تغذیه در گاو شیری- احتیاجات گاوهای شیری به مواد غذای مختلف در مراحل مختلف تولید(رشد، تولیدمثل، شیردهی)- تغذیه گاو شیرده در مراحل مختلف تولید، تغذیه گاوهای خشک در دوره اول آبستنی سنگین(Far-off)، دوره دوم آبستنی سنگین(Closeup) و گاو تازه(Fresh cow)، در دوره دوم و سوم شیردهی - نقش ماهیت کربوهیدرات‌ها، پروتئین و چربی جیره بر تولید و سلامتی حیوان- تغذیه و ترکیب شیر- روش‌های خوارک دادن، ارزیابی کفایت فیبر در جیره گاوهای شیری از تصوری تا عمل، ناهنجاری‌های متابولیکی در گاوهای شیرده، ابزارهای کنترل و پایش وضعیت تغذیه‌ای گاوهای شیری، افزودنی‌های معدنی و غیرمعدنی در تغذیه گاوهای شیری، تغذیه و محیط‌زیست، تغذیه و محصولات فرآورده، تیازهای ویژه گاوهای شیری به مواد معدنی ویتامین‌ها، تغذیه و ترکیب شیر، تغذیه گاوهای شیری پرتوالید، رابطه تغذیه و باروری گاوهای شیری

عملی:

آشنایی با نرم افزارهای چیره‌نویسی و تنظیم جیره، آشنایی با روش‌های عملی تهیه، توزیع و مدیریت خوارک

پاذیده: از مراکز پرورش گاو شیری

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

منابع:

- ۱- قربانی، غ.ر. (۱۳۷۵). پرورش گاو شیری(ترجمه). انتشارات امیر کبیر.
- ۲- دعفان بیادگی، م، بهرامی یکدانگی، ح.ا، و فانحی، ف. (۱۳۸۸). اصول کاربردی پرورش گاوهای شیری (ترجمه). انتشارات جهاد دانشگاهی تهران.

دروس پیش‌نیاز پرورش گاو و شیری	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: پرورش گوساله و تلیسه عنوان درس به انگلیسی: Calf and heifer Raising
	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی ■ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □				

هدف: آشنایی با اهمیت و اصول پرورش گوساله و تلیسه در گله‌های گاو و شیری

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، اهمیت پرورش تلیسه، تغذیه و مراقبت از گوساله پس از تولد، تغذیه و مراقبت از گوساله پس از پایان شیرخوارگی تا زمان تلقیح، سرعت رشد و زمان تلقیح، عوامل مؤثر در باروری تلیسه، تغذیه و مراقبت از تلیسه‌های باردار تا زمان زایش، قضاوت ظاهری تلیسه، جایگاه‌های نگهداری گوساله و تلیسه.

عملی:

تغذیه و مراقبت از گوساله در دوره‌های مختلف، قضاوت ظاهری تلیسه، ارزیابی‌های استارت و شیر، افزودنی‌های رایج

بازدید: مراکز پرورش گاو و شیری

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

منابع:

- دهقان بیادگی، م، بهرامی یکدانگی، ح.ا. و فاتحی، ف. (۱۳۸۸). اصول کاربردی پرورش گاوها و شیری (ترجمه). انتشارات جهاد دانشگاهی تهران.
- امانلو، ح. و زحمتکش، و.د. (۱۳۸۷). پرورش تلیسه. انتشارات دانشگاه زنجان.
- بکخواه، ع. و امانلو، ح. (۱۳۸۱). مواد مغذی موردیاب گاوها و شیری NRC (ترجمه). انتشارات دانشگاه زنجان.

دروس پیش‌نیاز اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به فارسی: پرورش دام‌های گوشتی و پروواری عنوان درس به انگلیسی: Meat Animal Production
		آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد	سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار		

هدف: آشنایی با روش‌ها و سامانه‌های پرورش دام‌های گوشتی پخصوص گاو گوسفند

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، اهمیت پروواربندی، نژادهای گاو گوسفند و بز گوشتی در ایران و جهان، وضعیت پروواربندی در ایران و جهان، روند تولید و بازاریابی دام‌های گوشتی، اهمیت آمیخته گری در تولید گوشت، سرعت و فیزیولوژی رشد و عوامل مؤثر بر آن، احتیاجات رشد، اصول تغذیه و خوراک‌دهی در سامانه‌های پروواربندی، انواع مختلف گوشت قرمز و تفاوت آن‌ها، سامانه‌های پروواربندی در گاو، استفاده از هورمون‌ها و مواد افزودنی، سامانه‌های پروواربندی در گوسفند، روش‌های رایج پروواربندی در منطقه و مستقلات آن‌ها، ناهنجاری‌های متابولیک در دام‌های گوشتی، بیماری‌های رایج عفونی، ارزیابی اقتصادی تولید.

عملی:

آشنایی با ترم افزارهای جیبرونویسی.

بازدید: مرکز پروواربندی گاو گوسفند

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

منابع:

- 1- Nutrient Requirements of Small ruminant (2007). NRC press.
- 2- Priston,T.R. & Wills, M.B. (1974). Intensive beef production.Elsevier.3-Nutrient Requirements of Beef Cattle: Seventh Revised Edition.1996. NRC press.
- 3- خالداری، م. (۱۳۸۷). اصول پرورش گوسفند و بز. انتشارات جهاد دانشگاهی تهران

دروس پیش‌نیاز فیزیولوژی تولیدمثل	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به فارسی: فنایری‌های تولیدمثلی در دام عنوان درس به انگلیسی: Reproductive Techniques in farm animal
☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☒ آزمایشگاه ☐ سمینار					

هدف: آشنایی با فن‌های گوناگون تولیدمثلی در پستانداران

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، مدیریت تولیدمثل، همزمان‌سازی فحلی، تلقیح مصنوعی، القاء تخمکریزی، سوپراولاسیون، انتقال روبان، نگهداری و ذخیره اسپرم و روبان، جنداسازی اسپرم‌های X و Y، تعیین جنسیت روبان، تکه‌تکه کردن روبان، کلوتینگ، انتقال ژن، فن‌های تشخیص آبستنی، جمع‌آوری اovoسيت و بلوغ آزمایشگاهی آن‌ها، لقاح آزمایشگاهی، کشت آزمایشگاهی روبان، ناتوانی‌های تولیدمثلی و راهنمای تشخیص آن، روش‌های اسپرم‌گیری، نگهداری اسپرم، فریز اسپرم دام

عملی:

انجام سوپراولاسیون در حیوانات آزمایشگاهی و مشاهده تخدمدان، القاء تخمکریزی در میش یا بز در خارج از فصل جفت‌گیری، انجام لقاح در شرایط آزمایشگاه با استفاده از حیوانات آزمایشگاهی، روش‌های مختلف جمع‌آوری و بلوغ اovoسيت در آزمایشگاه، جمع‌آوری متنی و ارزیابی آن، رقیق کردن متنی، تلقیح مصنوعی.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های تهابی	پروردۀ
۱۰	۳۰	۴۰	۲۰

منابع:

- 1- خسیری، م.ج. (۱۳۸۵). فیزیولوژی تولیدمثل. انتشارات حق شناس.
- 2- Hafez, E. & Hafez, E. (2000). Reproduction in farm animals.
- 3- Gordon, E. (2003). Laboratory Production of Cattle Embryos. 2nd

دروس پیش‌نیاز پرورش گوسفند، پرورش بز	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به فارسی: تغذیه گوسفند و بز عنوان درس به انگلیسی: Sheep and Goat Nutrition
	آموزش تكميلي عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐				

هدف: آشنایی با اصول تغذیه و خوراک دادن گوسفند و بز

سرفصل درس:

نظری:

اکولوژی میکروبی شکمیه گوسفند و بز، هضم و متابولیسم، تغذیه برای نگهداری، تغذیه برای تولید الیاف، تغذیه برای تلچیح و آیستنی، تغذیه برای تولید شیر، تغذیه برای تولید گوشت، تغذیه گوسفند و بز تحت شرایط مرتضی، تغذیه و بیماری‌های انگلی، اختلالات متابولیکی مهم در گوسفند و بز، نمره وضعیت بدنی در گوسفند و بز، نحوه تنظیم جبره برای گوسفند و بز.

عملی:

تهیه جبره برای دسته‌های مختلف گوسفند و بز

بازدید: مرکز پرورش گوسفند و بز

روش ارزیابی (درصد):

پروردۀ	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
۱۰	۴۵	۲۵	۱۰

منابع:

- باشتی، م.، فرهنگ فر.، و. مدرسی، س.ج. (۱۳۹۰). تغذیه و خوراک دادن بزهای شیری (ترجمه). انتشارات واگان خرد.
- نیموری یانسی، ا. (۱۳۸۶). تغذیه گوسفند (ترجمه). انتشارات دانشگاه مازندران.
- دهقان بنادکی، م.، خلیل وندی بهروزیار، ح.، کلانس، آ.، ویولینا، ج. (۱۳۹۲). تغذیه و خوراکدهی بزهای شیری انتشارات آیز (ترجمه).
- خضری، ا.، و نیکخواه، ع. (۱۳۹۰). تغذیه گوسفندان شیری (ترجمه). انتشارات شهید باهنر کرمان.

عنوان درس به فارسی: ساختمان و تأسیسات دام	عنوان درس به انگلیسی: Livestock Animal Housing and Equipments
تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۴۸
نوع واحد	شخصی
۱ واحد نظری	۱ واحد عملی
دروس پیش‌نیاز	
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	
سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	

هدف: آشنایی با تجهیزات و طراحی ساختمان‌ها و تأسیسات دامداری

سرفصل درس:

نظری:

اصول طراحی مجموعه‌های روتایی با جهت‌گیری دامپروری، بررسی عوامل اقلیمی در طراحی ساختمان‌ها و تأسیسات دامپروری با توجه به موقعیت‌های مختلف اقلیمی ایران، بررسی عوامل مؤثر در انتخاب محل ساختمان‌های دامپروری، مقدمات نقشه‌کشی و بررسی بلان‌های مختلف، شناخت مصالح ساختمانی برای تأسیسات دامپروری، اجزاء ساختمان و شناخت اصول طراحی سایبان‌ها و جایگاه‌های دامداری، طراحی جایگاه و تأسیسات گاوهاشی شیری همراه با ضمایم مربوطه (نوزادان، گوساله، تلیسه، دام‌های خشک و انواع شیردوشی‌ها)، طراحی گاوداری‌های کوچک (ستنی) و طراحی گاوداری‌های بزرگ (صنعتی)، طراحی جایگاه گله گوسفند و ضمایم مربوطه (میش و بره، پشم‌چینی، حوضجه ضدغونی و...)، طراحی انواع سایبان‌های نگهداری علوفه دامی، طراحی انواع سیلوهای نگهداری علوفه (افقی و عمودی)، بررسی و جزئیات تأسیسات فضاهای بسته دامداری‌ها (سیستم فاضلاب، تهویه، نورسانی و...)، آشنایی و اهمیت تجهیزات مورداستفاده در دامداری‌ها (Feeder, mixer و...).

عملی:

عملیات نقشه‌کشی همراه با تمرین بلان‌های مباحث مختلف همزمان با پیشرفت بخش نظری، ارائه طرح‌های جامع گاوداری صنعتی (۵۰ یا ۱۰۰ راسی) و بلان گاوداری کوچک (ستنی)، بازدید از تأسیسات دامداری منطقه و انتخاب یک نمونه جهت بحث و ارائه نکات علمی و ضوابط کشوری و ارائه گزارش.

بازدید: تأسیسات گاوداری‌ها و گوسفندداری‌ها

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پرژوهه
۱۰	۳۰	۵۰	۲۰

منابع:

1- Daclear, W. (2000). Dairy free stall housing and equipment. Mid-west plan.

دروس پیش‌نیاز اصول تغذیه، اصول جیره‌نویسی	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: جیره‌نویسی دام عنوان درس به انگلیسی: Animal Ration Formulation
	☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار				

هدف: ایجاد توانایی در تنظیم جیره‌ای با حداقل قیمت برای دامها

سرفصل درس:

نظری:

جداول احتیاجات و موارد مهم آن در جیره‌نویسی دام، تقاضت دوره‌های پرورشی، مواد خوراکی و مکمل‌های مطرح برای تأمین احتیاجات دام (شامل نشخوارکنندگان بزرگ و کوچک و علفخوارانی مانند اسب) در جیره‌نویسی، جداول محدودیت مواد خوراکی از لحاظ مقدار مصرف، مقدار قابل دسترس مواد معدنی در منابع مختلف و نحوه محاسبه مکمل‌های معدنی و بتامینه، محاسبه مقدار مواد مغذی جیره‌ها، محاسبه مقدار مواد خوراکی موردنیاز بر اساس غلظت یا مقدار مصرف روزانه، نحوه تأمین یک ماده مغذی با استفاده از یک مکمل به روش تناسب، نحوه تأمین دو ماده مغذی با استفاده از دو مکمل به روش تناسب، محاسبه DCAD جیره و نحوه تنظیم آن، محاسبه قیمت تمام‌شده جیره‌ها، محاسبه قیمت هر واحد انرژی و پروتئین بر اساس اقلام اصلی جیره، محاسبه قیمت مناسب مواد خوراکی جهت استفاده در جیره‌نویسی.

عملی:

تنظیم و ارزیابی جیره به صورت دستی، آموزش و کار با نرم‌افزارهای مختلف (CNCPS, CPM Dairy, NRC, UFFDA) و (Amino cow) در جیره‌نویسی دام

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروره
۱۰	۳۰	۵۰	۱۰

منابع:

- نوبد شاد، ب. و جعفری صیادی، ع. (۱۳۹۱). تغذیه دام. انتشارات حق شناس (ترجمه). ویرایش هفتم.
- نیکخواه، ع. و امانلو، ح. (۱۳۹۰). اصول تغذیه و خوراک دام (ترجمه). انتشارات دانشگاه زنجان.
- دهقان بنادکی، م. و خلیل وندی، ح. (۱۳۹۲). تغذیه و خوراک دهنی بزهای شیری (ترجمه). انتشارات آیرا.

دروس پیش‌نیاز پرورش گاو شیری، پرورش گوسفند	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	تخصصی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به فارسی: ارزیابی و قضاوت دام‌های مزرعه‌ای عنوان درس به انگلیسی: Evaluation and judging of farms animals
--	----------------------------	-------	----------	---------------------------------	--

هدف: مطالعات نشان داده است که بین دامی که دارای ساختار فیزیکی مناسب است و طول عمر آن ارتباط وجود دارد. لذا در یک کشاورزی و دامپروری پایدار، دانشجوی رشته علوم دامی باید پارامترهایی که با این موضوع در ارتباط هستند را بشناسد.

سرفصل درس:

نظری:

آشنایی با اصطلاحات، هدف از ارزیابی تیپ، آشنایی با قسمت‌های مختلف بدن دام، آشنایی با وسائل و تجهیزات مورداستفاده در ارزیابی تیپ، آشنایی با ظاهر کلی دام، آشنایی با سامانه‌های ارزیابی یا طبقه‌بندی تیپ، آشنایی با نحوه امتیازدهی بخش‌های مختلف بدن دام، ارزیابی خطی، خصوصیات دام‌های شیرووار، خصوصیات دام‌های پرواری

عملی:

قضاوت دام‌های مختلف (گاو، گوسفتند، بز، شتر، اسب).

بازدید: ارزیابی عملی گاو شیری و گوسفتند در مزرعه، بازدید از دامداری‌های مختلف جهت ارزیابی و قضاوت

روشن ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروره
۱۰	۳۰	۴۰	۲۰

منابع:

- ۱- مهردادفر، م. (۱۳۷۱). شیوه‌های قضاوت و ارزیابی گاو شیری. انتشارات عسیدی. چاپ چهارم.
- ۲- حسنه باقرانی، ع. (۱۳۸۴) نیت مشخصات، رکوردهای و ارزیابی تیپ گاو شیری. انتشارات دانشگاه جامع علمی کاربردی
- ۱- Functional Conformation of Dairy Cattle. (2007). CD-ROM, Babcock Institute and Department of Dairy Science at the University of Wisconsin-Madison.

<p>دروس پیش‌نیاز:</p> <p>شناخت و فرآوری مواد خوراکی</p> 	<p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۴۸</p>	<p>عنوان درس به فارسی: فناوری تولید خوراک دام و طیور</p> <p>عنوان درس به انگلیسی: Feed Technology</p>
	<p>نادرد ■ دارد □</p> <p>آموزش تكميلی عملی: دارد ■ سفر علمی ■ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □</p>	

هدف: آشنایی با فن‌های ساخت و فرآوری خوراک دام و طیور

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه و آشنایی با مواد خوراکی، طبقه‌بندی مواد خوراکی، روش‌های فرآوری خوراک، اصول نمونه‌برداری، شاخص‌های کیفی خوراک‌ها، آسیاب‌ها، میکسرها، غلتک‌ها، تجهیزات ساخت پلت، فرآوری‌های حرارتی خوراک، تجهیزات تولید بخار و کاندیشتنگ، اکترودرها، خنک‌کننده‌ها، تولید پیش مخلوط‌ها، بسته‌بندی خوراک، انبارداری خوراک آماده و مواد اولیه، کنترل کیفیت، اصول ایمنی کار در کارخانه‌ها تولید خوراک دام و طیور.

عملی:

بازدید از کارخانه‌ها ساخت و فرآوری خوراک دام و طیور و آبزیان، شناخت و ارزیابی ظاهری مواد خوراکی، آشنایی با تجهیزات ساخت خوراک، آشنایی با نحوه سرویس و تعمیرات تجهیزات، آموزش نمونه‌گیری، آشنایی با آزمون‌های کنترل کیفی خوراک.

بازدید: از کارخانه‌ها ساخت و فرآوری خوراک دام و طیور و آبزیان

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	بروزه
۱۰	۲۰	۴۰	۳۰

منابع:

- ۱- کرمانشاهی ح و همکاران، ۱۳۹۳، راهنمای جامع فناوری و فرآوری خوراک دام و طیور و آبزیان، انتشارات ترجمان خرد. (تأثیف)
- ۲- فتحی، م.ح. ۱۳۹۰، ارزیابی جامع خوراک‌های دام و طیور، انتشارات آیزو. (تأثیف)
- ۳- تولید شاد، بهمن و جعفری صیادی، ع.ر. (۱۳۹۱)، تغذیه دام (مک دونالد)، انتشارات حق‌شناس، ویرایش هفتم (ترجمه)
- ۴- گلیان، ا. سالار معینی، م و مظہری، م (۱۳۸۸)، تغذیه طیور، انتشارات شرکت پژوهش و توسعه کشاورزی کوثر، ویرایش سوم (ترجمه)

عنوان درس به فارسی: پرورش بوقلمون	تعداد واحد: ☒ تعداد ساعت: ☐	نوع واحد: ☒ تعداد واحد: ☐	تخصصی	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	دروس پیش‌نیاز پرورش طیور
عنوان درس به انگلیسی: Turkey Production	☒ ندارد ☐ دارد	☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار			

هدف: آشنایی دانشجویان با پرورش بوقلمون در ایران و تنظیم چیره‌های غذایی این پرندگان در سنین مختلف

سرفصل درس:

نظری:

تاریخچه و منشأ بوقلمون، سوبهای مطرح تجاری بوقلمون در دنیا و ایران، نژادهای مختلف بوقلمون، خصوصیات فیزیولوژیکی و آناتومیکی بوقلمون، رفتارشناسی بوقلمون، ویژگی‌های محل مناسب برای تأسیس واحدهای پرورش بوقلمون، نوع آشیانه، لوازم و تجهیزات موردنیاز برای پرورش بوقلمون، برنامه دمایی و نوری، سیستم تهویه، نوع بستر، مدیریت پرورش، تعذیب، بهداشت، واکسیناسیون و تلقیح مصنوعی در بوقلمون، بیماری‌های خاص بوقلمون، جوجه‌کشی بوقلمون. ارائه برنامه مدیریت پرورش بر اساس تولید گوشت، تخم یا چوجه، جداول مواد مغذی موردنیاز، تجزیه و تحلیل جداول عملکرد زمان‌بندی دوره پرورش، چیره‌نویسی بوقلمون، ضوابط و شرایط لازم برای انتقال و بارگیری و ارسال به کشتارگاه.

عملی:

حل تمرین‌های چیره‌نویسی، نمایش فیلم‌های آموزشی مرتبط، محاسبه سود و زیان و قیمت تمام‌شده محصول

بازدید: مزارع پرورش بوقلمون

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۳۵	۴۵	۱۰

منابع:

- 1- Mercia, L. S. (1995). Story's Guide to Raising Turkeys.torey Books.
- 2- Clayton,G. A.,Lake, R.E.& et al. (1985) Turkey Production.

دروس پیش‌نیاز پرورش طیور	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: پرورش پرنده‌گان زینتی عنوان درس به انگلیسی: Ornamental Birds Production
		آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	

هدف: آشنایی با اصول پرورش و تولید پرنده‌گان زینتی

سرفصل درس:

نظری:

تاریخچه و منشأ پرنده‌گان زینتی، نژادها و خصوصیات هر یک از آن‌ها، شرایط مناسب برای پرورش پرنده‌گان زینتی، خصوصیات فیزیولوژیکی و آناتومیکی پرنده‌گان زینتی (بالاخص دستگاه گوارش و تولیدمثل)، رفتارشناسی پرنده‌گان زینتی، نوع آشیانه، لوازم و تجهیزات موردنیاز برای پرورش پرنده‌گان زینتی، نوع بستر، مدیریت پرورش، تغذیه، ژنتیک و اصلاح نژاد، بهداشت و اکسیناسیون پرنده‌گان زینتی، بیماری‌های خاص، جوجه‌کشی، بازاریابی، ارائه برنامه مدیریت پرورش بر اساس تولید گوشت، تحمیل یا جوجه‌پرندگان زینتی.

عملی:

حل تمرین‌های جبره‌نویسی، بازدید از مراکز پرورشی، نمایش فیلم‌های آموزشی مرتبط، محاسبه سود و زیان و قیمت تمام‌شده محصول

بازدید: از مراکز پرورش پرنده‌گان زینتی

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پرژوهه
۱۰	۲۵	۴۵	۱۰

منابع:

استفاده از کتب، مقالات و منابع مرتبط با پرورش پرنده‌گان زینتی

دروس پیش‌نیاز پرورش طیور	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: پرورش شترمرغ
		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	عنوان درس به انگلیسی: Ostrich Production	

هدف: آشنایی با اصول پرورش و تولید شترمرغ

سرفصل درس:

نظری:

تاریخچه و منشأ نژادهای مختلف شترمرغ و خصوصیات هر نژاد، شرایط اقلیمی مناسب پرورش شترمرغ، خصوصیات فیزیولوژیکی و آناتومیکی شترمرغ (بالاخص دستگاه گوارش و تولید مثل)، رفتارشناسی شترمرغ، ویژگی‌های محل مناسب برای تأسیس واحدهای پرورش شترمرغ، نوع آشیانه، لوازم و تجهیزات موردنیاز برای پرورش شترمرغ، نوع بسته، مدیریت پرورش، تغذیه، بهداشت و اکسیتاسیون در شترمرغ، بیماری‌های خاص شترمرغ، مدیریت تعداد پرندگان در هر گروه، جوجه‌کشی شترمرغ، خصوصیات و بازاریابی محصولات شترمرغ (گوشت، تخم، پر، یوست و ...)، ارائه برنامه مدیریت پرورش بر اساس تولید گوشت، تخم یا جوجه شترمرغ، نحوه مهار و مقید نمودن شترمرغ، نحوه کشtar شترمرغ، نحوه آماده نمودن و تگهداری یوست، بررسی جداول مواد خوراکی و نیاز شترمرغ در سینه مختلف پرورش.

عملی:

حل تمرین‌های جبره‌نویسی، نمایش فیلم‌های آموزشی مرتبط، مقایسه روند قیمت افلام خوراک و نهاده‌ها و گوشت شترمرغ و تجزیه و تحلیل آن‌ها، نحوه محاسبه سود و زیان و قیمت تمام‌شده در یک مزرعه شترمرغ، آشنایی با داروهای مورد مصرف.

بازدید: مراکز پرورش شترمرغ

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پرورش
۱۰	۳۰	۴۵	۱۵

منابع:

- موسوی، س. م. و غفوری، س. ع. (۱۳۷۸). مدیریت پرورش شترمرغ (ترجمه). مرکز نشر سپهر.
- کیانی منش، ح. ر. (۱۳۸۴). شترمرغ دام فردا. انتشارات راز قلم.

دروس پیش‌نیاز پرورش طیور	۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۴۸	عنوان درس به فارسی: پرورش اردک و غاز عنوان درس به انگلیسی: Duck and Goose Production
		آموزش تكمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ■ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐		

هدف: آشنایی با اصول پرورش و تولید پرندگان آبزی (اردک و غاز)

سرفصل درس:

نظری:

منتشر و تاریخچه، تزادهای اردک و غاز و خصوصیات هر یک آن‌ها، شرایط اقلیمی مناسب برای پرورش اردک و غاز، خصوصیات فیزیولوژیکی و آناتومیکی اردک و غاز (بالاخص دستگاه گوارش و تولیدمثل)، رفتارشناسی اردک و غاز، ویژگی‌های محل مناسب برای تأسیس واحدهای پرورش اردک و غاز، نوع آشیانه، لوازم و تجهیزات موردنیاز برای پرورش اردک و غاز، نوع بستر، مدیریت پرورش، تغذیه، بهداشت و اکسیتاسیون در اردک و غاز باصلاح نزاد در اردک و غاز، بیماری‌های خاص پرندگان آبزی، مدیریت تعداد پرندگان در هر گروه، جوجه‌کشی اردک و غاز، بازاریابی محصولات، ارائه برنامه مدیریت پرورش بر اساس تولید گوشت، تخم یا جوجه.

عملی:

حل تمرین‌های جیره‌نویسی، بازدید از مزرعه پرورشی، نمایش فیلم‌های آموزشی مرتبط، محاسبه سود و زیان و قیمت تمام‌شده محصول

بازدید: از مراکز پرورش اردک و غاز

روش ارزیابی (درصد):

بروزه	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
۱۵	۴۵	۳۵	۵

منابع:

1. Morris, T.R. & Cherry, P. (2011). Domestic Duck Production: Science and Practice. CABI.
2. Buckland, R.B. & Guy, G. (2002). Goose Production. Food & Agriculture Org.

دروس پیش‌نیاز	۱ واحد نظری	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: پرورش اسب
اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد	۱ واحد عملی			تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به انگلیسی: Horse Raising
		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐		

هدف: آشنایی با اصول پرورش و نگهداری اسب

سرفصل درس:

نظری:

اهمیت پرورش اسب، پراکندگی اسب در جهان و ایران، خصوصیات نژادهای اسب بومی و خارجی، خصوصیات فیزیولوژیکی و آناتومیکی اسب، رفتارشناسی اسب، تشخیص سن و قضاوت ظاهری اسب، تولید مثل اسب (فعلی، چفتگیری، تلقیح مصنوعی، آبستنی و تشخیص آن، زایمان)، نگهداری و تغذیه اسب، انتخاب اسب برای مقاصد مختلف، ساختمان‌ها، جایگاه و تجهیزات نگهداری اسب، بهداشت و بیماری‌های اسب، سوارکاری، اصلاح نژاد اسب.

عملی:

سوارکاری، تعلیتندی، زین کردن اسب

بازدید: مراکز پرورش و نگهداری اسب و مراکز سوارکاری

روش ارزیابی (درصد):

پروردگار	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

منابع:

۱- Nutrient Requirements of Horses.(1989). NRC press.

۲- نیکخواه، ع. و امانتلو، ح. (۱۳۹۰). اصول تغذیه و خوراک دام. انتشارات دانشگاه زنجان (ترجمه).

دروس پیش‌نیاز اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد	۲ واحد نظری	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۳۲	عنوان درس به فارسی: پرورش شتر
		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐		عنوان درس به انگلیسی: Camel Production

هدف: آشنایی با اصول پرورش و نگهداری شتر

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، اهمیت پرورش در ایران و جهان، رده‌بندی جاتورشناصی، گونه‌های نژادهای مختلف شتر، اندام شناسی، ویژگی‌های زیست‌شناختی خاص شتر، آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش، غذا و تغذیه شتر، آناتومی و فیزیولوژی تولیدمثل شتر، تلقیح مصنوعی و انتقال جنین، جایگاه و تأسیسات بهداشت و بیماری‌های رایج، مدیریت و روش‌های پرورش شتر، تولیدات شتر و ارزش آن‌ها.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پرژوهه
۱۰	۴۰	۵۰	-

منابع:

- ۱- امینی فرد، م. (۱۳۷۸). اصول نگهداری پرورش شتر. مؤسسه انتشارات یزد.

دروس پیش‌نیاز اصول تغذیه، اصول اصلاح نژاد	۲ واحد نظری	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۳۲	عنوان درس به فارسی: پرورش گاوی مش عنوان درس به انگلیسی: Buffalo Production
			آموزش تکمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد	سفر علمی ■ ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار	

هدف: آشنایی با اصول پرورش و نگهداری گاوی مش

سرفصل درس:

نظری:

تاریخچه و پیدایش و پرورش گاوی مش در جهان، آب و هوای مناسب زندگی گاوی مش، پراکنده‌گی گاوی مش در ایران و جهان، وضعیت گاوی مش داری در جهان و ایران، اهمیت گاوی مش در ایران و کشورهای همسایه، شناسایی گاوی مش (ردیبندی جانوری، رفتارشناسی گاوی مش، نژادهای گاوی مش شیری و گوشتی)، تولیدمثل در گاوی مش، تغذیه گاوی مش، سامانه‌های پرورش و نگهداری گاوی مش، تولید شیر در گاوی مش و اهمیت آن، تولید گوشت در گاوی مش و اهمیت آن، تولیدات فرعی گاوی مش، پهداشت و بیماری‌های مهم گاوی مش، ساختمان و تأسیسات گاوی مش داری، اصلاح نژاد گاوی مش، شیردوشی گاوی مش، شستشو حمام دادن گاوی مش، حمل و نقل و گله‌داری گاوی مش.

بازدید: مراکز پرورش گاوی مش

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردگار
۱۰	۴۰	۵۰	-

منابع:

- ۱- برومتد جزی، م. (۱۳۸۵). پرورش گاوی مش. مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی.
- ۲- شجاع، ج. و رافت، عباس. (۱۳۸۰). پرورش گاوی مش. انتشارات جهاد دانشگاهی.
- ۳- فرهمند، ب. (۱۳۸۰). پرورش گاوی مش. انتشارات دانشگاه ارومیه.
- ۴- نادرفرد، ح. ر. (۱۳۸۹). پرورش گاوی مش و تحقیقات (ترجمه). انتشارات وزارت جهاد کشاورزی.

دروس پیش‌نیاز پرورش گوسفند، پرورش بز	۲ واحد نظری	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲ تعداد ساعت : ۳۲	عنوان درس به فارسی: فتاوری الیاف دامی و پوست عنوان درس به انگلیسی: Fiber and Leather Technology
	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	سفر علمی ■ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □			

هدف: آشنایی باههمیت، عوامل مؤثر بر تولید و چگونگی فراوری پوست و پشم و الیاف دامی

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، فیزیولوژی رویش پشم، مو کرک، مشخصات پشم (ساختمان ترکیبات شیمیایی و خواص آن)، مشخصات مو کرک (ساختمان، ترکیبات شیمیایی و خواص آن‌ها)، انواع و درجه‌بندی پشم، کرک و مو، عوامل مؤثر بر کیفیت و کمیت پشم، مو کرک (زنگنه‌کی، محیطی و فیزیولوژیکی)، آفات و ضایعات پشم، آماده‌سازی پشم، بازاریابی وضعیت پشم، مشخصات پوست (ساختمان، ترکیبات شیمیایی و خواص)، انواع و درجه‌بندی پوست، عوامل مؤثر بر کیفیت پوست، آفات و ضایعات پوست، طرز تهیه و استاندارد پوست‌های نمک‌سود شده در ایران، آماده‌سازی و درجه‌بندی پوست بره قره‌گل، بازاریابی پوست، چرم و انواع آن.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پیروزه
۱۰	۴۰	۵۰	

بازدید: از مراکز دباغی پوست، تولید چرم، مراکز فراوری کننده پشم، مو کرک

منابع:

- جلالی زنوز، مج. (۱۳۸۴). **فتاوری پشم و پوست**. انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی (ایهرا).

دروس پیش‌نیاز اکولوژی عمومی	۲ واحد نظری	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: دام و مرتع عنوان درس به انگلیسی: Animal and Grassland
	☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد	☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار			

هدف: آشنایی با اصول و چالش‌های چرایی دام در مرتع

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، انواع دام و ترکیب گله در ایران، روش‌های مختلف گله‌داری، کنش‌های متقابل بین مرتعی حیوانات و گیاهان، تأثیر انواع دام بر تغییر ترکیب گونه‌ای، تأثیرات تغییر توزیع سنی دام به تغییر ترکیب گونه‌ای، طبقه‌بندی گیاهان از نظر خوش‌خوارکی و ارزش رجحانی، عوامل مؤثر بر خوش‌خوارکی (محیطی، شیمیایی و مورفولوژیک)، خوش‌خوارکی و نحوه چرا، انتخاب گیاهان در عمل چرا، ترکیبات اصلی علوفه، کربوهیدرات‌ها و ظایف آن‌ها در بدن حیوانات، قابلیت هضم علوفه مرتع، اثرات چرا بر گیاهان و خاک، چرا و تولید متل گیاهان، ترجیح غذایی انواع دام، سامانه‌های چرایی، طبقه‌بندی سامانه‌های چرایی، نقش و اهداف چرا در مرتع، اهمیت چرا در مرتع، اصول مدیریت چرا، چگونگی توزیع دام در مرتع، نیازمندی‌های توشیدن آب، احتیاجات و انواع جیره‌های غذایی و رابطه آن با شدت و فصل چرا و ترکیب و مقدار تولید، تأثیر چرایی متعادل دام بر مرتع، چرایی بی‌رویه و سیر قهقرایی گیاهان مرتعی.

بازدید: مرتع مناطق مختلف و مشاهده نحوه چرایی دام

روش ارزیابی (درصد):

پروردۀ	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
	۵۰	۴۰	۱۰

منابع:

- ۱- ارزانی، ح. و ناصری، ک. (۱۳۸۶). چرایی دام در مرتع و چراگاه. انتشارات دانشگاه تهران
- ۲- قدایی، ش. و احمدیان، س. (۱۳۹۱). رابطه دام و مرتع. انتشارات دانشگاه بیام نور

 دروس پیش‌نیاز	۲ واحد نظری	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: پرورش آبزیان
☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد	☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار	Aquaculture				عنوان درس به انگلیسی: Aquaculture

هدف: آشنایی دانشجویان با پرورش گونه‌های اقتصادی آبزیان (ماهی‌ها، میگوها و دوکفه‌ای‌ها)

سرفصل درس:

نظری:

تعریف آبزی پروری، تاریخچه صنعت پرورش آبزی، اهمیت و مزایای آبزی پروری، مقایسه آبزی پروری و صنعت صیادی، معرفی گونه‌های مهم پرورشی و طبقه‌بندی آبزیان پرورشی، تشريح بیولوژی آبزیان پرورشی، عوامل مؤثر در پرورش آبزیان و انتخاب گونه‌های مناسب، معرفی سامانه‌های مختلف پرورش آبزیان، بررسی ویژگی‌های کمی و کیفی آب در آبزی پروری، اصول انتخاب محل پرورش در آبزی پروری، مشخصات کلی استخراه‌ای پرورش آبزیان، آمده‌سازی استخراه‌ای پرورشی، اصول مدیریت پرورش آبزیان یا تأکید بر پرورش ماهیان گرم آبی و ماهیان سرد آبی، اصول تولیدمتل و تکثیر آبزیان پرورشی شامل تأمین مولد و روش‌های مؤثر در مولدسازی آبزیان، بررسی روش‌های مختلف تکثیر و تخم‌بری آبزیان، مراقبت از نوزادان، حمل و نقل لاروهای غذا و تغذیه نوزادان (زنده، گیاهی، جانوری، ترکیبی)، اصول تغذیه آبزیان پرورشی، اصول بهداشت و بیماری‌های آبزیان پرورشی، تلقیق آبزی پروری و کشاورزی (دام‌پروری)، اصول بازاریابی در آبزی پروری

بازدید: مراکز پرورش آبزیان

ارزیابی (درصد):

پروردۀ	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
	۵۰	۴۰	۱۰

منابع:

- ۱- عمادی، ح، مومن نژاد، ک، حیاتی، ح، ر. و قنواتی، م، ر. (۱۳۷۴). اصول پرورش آبزیان شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران.
- ۲- فلاحتی، ر، و آذری ناکامی، ق. (۱۳۷۹). احتياجات غذایی و مدیریت تغذیه میگو. انتشارات دانشگاه تهران
- 3- Holdich, D. M. (2002). Biology of fresh water Cryfish. Blackwell Science.
- 4- Pillay, T. V. R. (1990). Aquaculture Principles and Practices, Fishing News Book.

عنوان درس به فارسی: پرورش کرم ابریشم	تعداد واحد : ۲	نوع واحد :	انتخابی	۲ واحد نظری	دروس پیش‌نیاز
عنوان درس به انگلیسی: Raising Silkworms	تعداد ساعت : ۳۲	اموزش تکمیلی عملی:	دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	

هدف: آشنایی دانشجویان با نحوه پرورش کرم ابریشم

سرفصل درس:

نظری:

تاریخچه پرورش کرم ابریشم در جهان و ایران، نژاد کرم ابریشم، چرخه زندگی کرم ابریشم، کلیاتی در ارتباط با درخت توت و توستان، اصول پرورش کرم ابریشم، پرورش کرم جوان، عملیات تفریخ، تقدیمه کرم جوان، خواب کرم‌ها، نظافت بستر، پرورش کرم بالغ، تبیدن پیله و برداشت، بیماری‌های کرم ابریشم، اصلاح نژاد کرم ابریشم.

بازدید: از مزارع پرورش کرم ابریشم و صنایع جانبی نوغانداری در کشور

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پرورزه
۲۰	۳۰	۵۰	

منابع:

- حسن آبادی، ا. (۱۳۸۲). راهنمای پرورش کرم ابریشم و کاشت درخت توت (ترجمه). انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- حسین مقدم، ح. (۱۳۸۴). اصول پرورش کرم ابریشم. انتشارات دانشگاه گیلان.

عنوان درس به فارسی: پرورش حیوانات همراه	تعداد واحد : ۲	نوع واحد :	۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Raising Companion Animal
	دروس پیش‌نیاز	۲ واحد نظری	انتخابی	آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐

هدف: آشنایی دانشجویان با پرورش حیوانات خانگی با تأکید بر سگ و گربه

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، نکات قابل توجه در انتخاب حیوان خانگی، اصول حائز اهمیت در پرورش حیوانات خانگی، آنچه بک حیوان خانگی از شما می‌خواهد، روابط عاطفی بین انسان و حیوان خانگی، آموزش حیوان خانگی، نگاهی ویژه به بهداشت عمومی و سلامت حیوانات خانگی، بیماری‌های مشترک انسان و حیوان، آناتومی و فیزیولوژی حیوانات خانگی با تأکید بر سگ و گربه، تغذیه، تولید مثل، زنیک و بیماری‌های حیوانات خانگی با تأکید بر سگ و گربه، انواع مختلف حیوانات خانگی اعم از سگ، گربه، ماهی‌های آکواریومی، پرندگان زینتی، طوطی‌ها، مرغ مینا، کبوترها و سایر پرندگان، خرگوش، همسر، مارهای کوجک، سوسمار و مارمولک، لایک پیشتهای

بازدید: مراکز پرورش حیوانات خانگی

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروردۀ
۱۰	۴۰	۵۰	

منابع:

- ۱- عظی، ب. (۱۳۹۲). حیوانات خانگی.
- 2- Campbell, K. L., Campbell, J. R., & Corbin, J. E. (2005). Companion animals: Their biology, care, health, and management: Pearson/Prentice Hall.

دروس پیش‌نیاز	۲ واحد نظری	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مبانی ایمنی‌شناسی
			آموزش تکمیلی عملی: دارد ☒ ندارد ☐	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐	عنوان درس به انگلیسی: Principles of Immunology

هدف: آشنایی دانشجویان با مبانی ایمنی‌شناسی در دام و طیور

سرفصل درس:

نظری:

مقدمه، ایمنی ذاتی، اندام‌های سیستم ایمنی، سلول‌های سیستم ایمنی، تکامل سیستم ایمنی، آنتی‌بادی و آنتی‌زن، شرایط قدرت آنتی‌زن، انواع و عملکرد آنتی‌بادی‌ها، آنتی‌زن‌های سازگاری بافتی اصلی، التهاب، سایتوکین‌ها.

روش ارزیابی (درصد):

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون‌های نهایی	پروره
۱۰	۴۵	۴۵	-

منابع:

- ۱- تاجبخش، ح. (۱۳۶۹). ایمنی‌شناسی بنیادی. انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲- قراجوزلو، م. ج. (۱۳۷۷). ایمونولوژی و ایمونوپاتولوژی حیوانات اهلی. موسسه نشر جهاد.
- ۳- شیمی، ا. (۱۳۸۹). ایمنی‌شناسی دامپزشکی. انتشارات نوربخش.

دروس پیش‌نیاز	۲ واحد نظری ۱ واحد عملی	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد : ۳ تعداد ساعت : ۶۴	عنوان درس به فارسی: آشنایی با فناوری‌های مولکولی در علوم دامی
	آموزش تكمیلی عملی: ☒ دارد ☐ ندارد سفر علمی ■ ☐ کارگاه ☒ آزمایشگاه ■ ☐ سمینار	عنوان درس به انگلیسی: Introduction to Molecular Technologies in Animal Science			

هدف: آشنایی دانشجویان با فن‌های مولکولی و کاربرد آن‌ها در تحقیقات علوم دامی

سرفصل درس:

نظری:

ساختمان اسیدهای نوکلئیک، ژن و اصطلاحات زیست‌شناختی آن، فرایند همانندسازی و رونویسی از DNA، جنبه‌های مولکولی RNA، ترجمه و سنتز پروتئین، روش‌های شناسایی جهش، آنزیم‌های محدود الاثر و کاربردهای آن، همانندسازی، توالی‌بایی DNA، روش‌های استخراج DNA و RNA از نمونه‌های مختلف اعم از بافت، خون و مو، تجزیه و تحلیل اسیدهای نوکلئیک استخراج شده، الکتروفورز و انواع آن، واکنش زنجیره‌ای پلیمراز.

عملی:

آشنایی با تجهیزات آزمایشگاهی در بیوتکنولوژی، آشنایی با نحوه تهیه بافرها، اصول سانتریفیوژ، روش عملی استخراج اسیدهای نوکلئیک و تجزیه محصولات حاصل با استفاده از الکتروفورز، انجام عملی واکنش زنجیره‌ای پلیمراز.

روش ارزیابی (درصد):

پروردۀ	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
۱۰	۴۰	۴۰	۱۰

منابع:

- ۱- امتیازی، گ. (۱۳۸۶). مبانی زیست مولکولی و مهندسی زنگیک و تولید پروتئین‌های نوترکیب. انتشارات مانی.
- 2- Sambrook, J. & Russell D. (2001). Molecular Cloning, A laboratory Manual. Cold Spring Harbor Laboratory Press.

	دروس پیش‌نیاز ۲ واحد نظری	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: آشنایی با دام‌پروری ایران عنوان درس به انگلیسی: Introduction to Animal Production in Iran
				☒ آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☒ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار	

هدف: آشنایی با پیشینه وضعیت فعلی دام‌پروری کشور

سرفصل درس:

نظری:

ایران و اهلی شدن حیوانات اهلی، تاریخچه پرورش دام و طیور در کشور به روش سنتی، گونه‌ها و نژادهای حیوانات اهلی در کشور، پراکنش و جمعیت دام‌های اهلی در کشور، سامانه‌ها و روش‌های پرورش سنتی حیوانات در کشور، تاریخچه پرورش دام و طیور به روش صنعتی در کشور، مقایسه جایگاه و اهمیت پرورش دام و طیور صنعتی در ایران با سایر کشورهای جهان از لحاظ میزان تولید و رتبه ایران در جهان، نقش صنعت دام و طیور کشور در تأمین سلامت جامعه از طریق تأمین پروتئین حیوانی موردنیاز، پراکندگی واحدهای پرورش دام و طیور در کشور، نقش صنعت دام و طیور کشور در اقتصاد و سهم آن در تولید ملی، خدمات و پشتیبانی صنعت دام‌پروری در ایران

بازدید: از واحدهای پرورش دام و طیور و صنایع وابسته به آن

روش ارزیابی (درصد):

پروردۀ	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزیابی مستمر
	۵۰	۴۰	۱۰

منابع:

استفاده از نشریات و منابع مربوط به صنعت دام‌پروری از مرکز نظری مرکز آمار ایران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، وزارت جهاد کشاورزی و سایر مراکز وابسته

 دروس پیش نیاز	۲ واحد نظری	انتخابی	نوع واحد	تعداد واحد : ۲	تعداد ساعت : ۳۲	عنوان درس به فارسی: دامپروری ارگانیک
			☒ آموزش تكميلی عملی: دارد ☐ ندارد	☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار		عنوان درس به انگلیسی: Organic Animal Production

هدف: آشنایی دانشجویان با محصولات دامی ارگانیک و استاندارهای موجود در این زمینه.

سرفصل درس:

نظری:

تاریخچه، تعریف محصولات و تولیدات ارگانیک و محصولات سالم و سبز و تفاوت آنها با یکدیگر، استانداردهای ارگانیک در جهان و ایران، خوراک‌های استاندارد جیره‌های ارگانیک، جیره‌های غذایی مناسب برای تولید دام و طیور ارگانیک، انتخاب دام و طیور مناسب برای پرورش ارگانیک، نحوه محاسبه قیمت تمام‌شده محصولات ارگانیک.

بازدید: مراکز پرورشی ارگانیک

روش ارزیابی (درصد):

پروردگار	آزمون‌های نهایی	میان‌ترم	ارزشیابی مستمر
-	۵۵	۳۵	۱۰

منابع:

- 1- مروج، ح، گابکانی، ر. و فامیل تمرود، ن. (۱۳۹۰). تغذیه و خوراک‌دهی طیور ارگانیک، مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
- 2- Blair, R. (2011). Nutrition and Feeding of organic cattle. CABI.
- 3- Paajanen, T. (2011). The Complete Guide to Organic Livestock Farming: Everything You Need to Know about Natural Farming on a Small Scale: Atlantic Publishing Company.